

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt (par M. Gérard Schockmel), Gusty Graas (par M. André Bauler), Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer et M. Gérard Schockmel.

Ont voté non : M. Dan Biancalana (par M. Georges Engel), Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Se sont abstenus : MM. Dan Hardy, Fred Keup, Michel Lemaire, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

4. 8472 – Projet de loi réglementant les heures d'ouverture dans le secteur du commerce et de l'artisanat

An da komme mer zu dem nächste Projet de loi, an zwar dem Projet de loi 8472 iwwert d'Öffnungszeiten an de Geschäfte an am Handwerk. Hei ass d'Riedezäit och nom Modell 2 festgeluecht, also déi selwecht wéi virdrun. An et hu sech schon ageschriwwen: d'Madamm Stéphanie Weydert, d'Madamm Corinne Cahen, den Här Georges Engel, den Här Michel Lemaire, d'Madamm Joëlle Welfring, den Här Sven Clement an den Här Marc Baum. D'Wuert huet elo d'Rapportrice vum Projet de loi, déi honorabel Madamm Carole Hartmann. Madamm Hartmann.

Rapport de la Commission de l'Économie, des PME, de l'Énergie, de l'Espace et du Tourisme

Mme Carole Hartmann (DP), rapportrice | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, beim Gesetzestext, deen ech Iech elo virstellen, geet et ëm d'Upassung vun den Öffnungszeiten am Commerce an am Handwerk. Dësen Text soll dat modifizéiert Gesetz vum 19. Juni 1995 iwwert d'Fermeture vun den Einzelhandelsgeschäften am Commerce an am Handwerk ofschafen an ersetzen. Well an der Praxis haaptsächlech iwwer „Öffnungszeiten“ geschwat gëtt, soll de gesetzleche Begrëff un den tatsächleche Gebrauch ugepasst ginn. Amplaz vu „Fermeture“ schwätzt dësen Text dofir vun „Öffnungszeiten“.

À la base geet et awer drëms, engem Urteel vun der Cour constitutionnelle vum 17. Mäerz 2017 Rechnung ze droen. Konkreet huet e Bäcker geklot, well e moies seng Bakwuer net verkafen duerft, obschonn d'Tankstell niewendrun dëst konnt maachen, well si net ënnert dës Dispositionne gefall ass, well hir Surface de vente ënner 20 Meeterkaree läit. Dem Urteel no féiert d'Gesetz vum 1995 an dësem Fall zu enger ongerechtfäerdigter Ongläichbehandlung.

Dowéinst gouf zënter 2018 vum Wirtschaftsministerium eng allgemeng Derogation fir dat ganz

Liewensmittelhandwerk erdeelt, déi et erméiglecht huet, vun den Heures de fermeture ofzeweichen. 2024 huet sech d'Jurisprudenz vun der Cour op 332 Verkaufsstellen applizéiert, eng total Geschäftsfläche vun iwwer 10.000 Meeterkaree.

D'Regierung huet d'Demande fir Derogatione bei den Öffnungszeiten analyséiert a festgestallt, dass d'Unzuel vun den Demanden an den Ofweichungen iwwert déi lescht Jore relativ héich war. Dës Demanden hu sech zum Beispill dorobber bezunn, fir e puer Sonndeger opzemaachen, all Sonndeg oder u bestëmmte gesetzleche Feierdeeg. An der Moyenne hu 35 Gemengen all Joer eng Derogation fir d'Öffnungszeiten ugefrot.

Fir d'Eenzelhandelsgeschäfte am Secteur vum Commerce hunn an de Joren 2022, 2023 a 2024 80,65 % eng Autorisation kritt, fir iwwer eng Derogation sonndes opzemaachen. Dat sinn 82,5 % vun der totaler Surface commerciale hei am Land. Dëst huet kloer de Besoin reflektéiert, fir d'Öffnungszeiten an dësem Secteur unzepassen.

D'Zil vun dësem Gesetz ass et also, nei Dispositionne festzeleeën, déi eng méi kohärent Reguléierung a méi Rechtssécherheet bidden. D'Upassung vun den Öffnungszeiten stellt fir d'Commerçanten eng Méiglechkeet duer, fir sech un d'Besoinen vun de Clienten unzepassen, mee et handelt sech heibäi ganz kloer ëm eng Option a keng Verpflichtung.

D'Zil vun dësem Text ass et och, déi administrativ Charge ze vereinfachen, fir dass d'Commerçanten an Zukunft keng formell Demande de dérogation méi beim Ministère maache mussen, mee dëst an Zukunft iwwer eng online Plattform notifiéiere kënnen.

Déi erlaabten Öffnungszeiten gesinn an Zukunft wéi folgt aus:

Vu méindes bis freides kann ee vu 5.00 Auer bis 21.00 Auer ophunn. Et war uganks 22.00 Auer ugeduecht, mee am Kader vun de Sozialronnen huet d'Regierung zrëckbehalen, de Gewerkschaften entgéintzekommen, an ass op spéitstens 21.00 Auer erofgaangen.

Samsdes, sonndes, de Viowend vun engem Feiertag an op engem Feiertag ka vu 5.00 Auer bis 19.00 Auer op sinn.

De Viowend vun Nationalfeiertag, vu Chrëschttag an den 31. Dezember ass eng Ouverture vu 5.00 Auer bis 18.00 Auer méiglech.

Den 1. Mee, de 25. Dezember an den 1. Januar ass d'Fermeture fir jiddereen obligatoresch, ausser fir de Metzler, de Bäcker, d'Pâtisseries, den Traiteur wéi och fir déi sougenannt Salons de consommation. Falls een awer dës Deeg wëll ophunn, muss e Kollektivvertrag oder en Accord interprofessionnel bestoen.

Dann ass nach d'Option virgesinn, zweemol am Joer eng Ouverture continue ze maachen, also 24 Stonnen op 24. Dëst muss spéitstens eng Woch am Viraus dem Ministère matgedeelt ginn.

Falls ee vun den erlaabten Öffnungszeiten ofweiche wëll, da kann ee bis 1.00 Auer moies opmaachen, mee och heifir gesäit den Text eng Obligation vir, dass e Kollektivvertrag oder en Accord interprofessionnel besteet.

(M. Fernand Etgen prend la présidence.)

Am Kader vun engem Kollektivvertrag oder engem Accord interprofessionnel kann een och eng duerchgëeënd Ouverture vu 24 Stonne vu méindes bis sonndes virgesi vun Aktivitéiten an ënner anerem folgende Beräicher: beim Verkauf vu Liewensmitteln, Medikamenten, Gesondheetsprodukten, Bicher, Zeetungen, Ersatzdeeler, Tubak, Hygiènesprodukten an nach e puer méi.

All Infraktioun kann zu enger Amende tëschent 1.000 a 25.000 Euro féieren. Am Fall vun engem Réckfall bannent fënnf Joer kann d'Fermeture vun engem Etablissement fir eng Dauer vu sechs Méint bis zwee Joer ordonéiert ginn.

Eng Rei kommerziell an handwierklech Aktivitéiten si vun dësem Gesetzestext awer net betraff. Si goufen explizit am Text ausgeschloss. Dat ass zum Beispill: e Kino, d'Points de vente op de Garen an um Flughafen, d'Restaurants oder d'Ennerkonftstrukturen, dat heescht Hoteller a Campingen, d'Aktivitéiten op engem Maart oder op enger Foire oder och d'Braderien, Fitnessen, Schwämmen, Spillhale fir Kanner, awer och d'Tankstelle laanscht d'Autobunnen an déi Tankstellen, déi zum Netz vun der Grande voirie de communication am Sënn vum Gesetz vum 16. August 1967 oder zum Stroossennetz vum Accord européen sur les grandes routes de trafic international vun 1975 gehéieren. An der Kommissioun war d'Fro opgeworf ginn, wéi eng Stroossen dës Gesetz beinhalten. Mir kruten an deem Kader nach vum Wirtschaftsministerium eng Kaart nogereecht, wou all déi viséiert Stroossen op enger Landkaart indiquéiert sinn.

Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, mir hunn als Ekonomieskommissioun fënnf Avisen a fënnf Avis complémentaires zu dësem Gesetzestext erakritt.

Dem Staatsrot säin éischten Avis krute mir den 3. Juni 2025. An dësem huet de Staatsrot verschidden Oppositionen formelles ausgeschwat. Eng dovun huet sech op den Artikel 4 bezunn, laut deem eng Ofweichung vun de gesetzlech festgeluechten Öffnungszeiten iwwert de Kollektivvertrag ouni Limit méiglech war. De Staatsrot huet fonnt, dass een do iwwer Kollektivvertrag géif agräifen, obwuel et sech ëm eng Matière réservée à la loi handelt.

Duerch d'Amendements gouvernementaux konnten dës Oppositionen formelles am complémentaires Avis opgehuewe ginn, mee et waren nach zwou aner Oppositionen formelles dran.

Engersäits beim Artikel 2, wou definéiert ass, dass Betriber vum Gesetz ausgeschloss sinn, déi baussent de virgesinnenen Öffnungszeiten just Membere vun der Famill am Betrib hunn. De Staatsrot war der Meinung, dass muss preziséiert ginn, dass et Membres de famille non salariés sinn, well et soss zu enger Inégalité mat anere Salariéer komme kéint.

An da gouf et nach eng Opposition formelle, well uganks just d'Tankstelle laanscht d'Autobunne vum Text ausgeschloss waren. De Staatsrot huet an dëser Limitation op d'Tankstelle laanscht d'Autobunnen eng Violation vum Prinzip vum der Égalité de traitement gesinn an explizit gefrot, dass am Text sous peine d'opposition formelle déi ganz Voirie, déi vum Gesetz vum 1967 viséiert ass, dat heescht d'Grande voirie de communication an d'Europastroossen aus dem Gesetz vum 1975, mat integréiert ginn, fir dass och d'Tankstellen op dës Stroosse vum Champ d'application vun dësem Text ausgeschloss ginn.

Duerch weider Amendements gouvernementaux konnten och dës Oppositionen a sengem zweete complémentaires Avis vum 11. Dezember opgehuewe ginn.

Den éischten Avis vun der Handwerkskummer krute mir den 3. Mäerz eran. Si begrësst d'Modernisation vun den Öffnungszeiten an déi administrativ Vereinfachung. D'Handwerkskummer huet ënner anerem och gefuerdert, dass d'Hebergementsstrukturen an d'Campinger vun dësem Gesetz ausgeschloss gi sollten, wat duerch d'Amendementen dann och gemaach ginn ass.

An hirem complémentaires Avis vum 31. Oktober huet si och begrësst, dass elo d'Schwämmen esouwéi

och Braderien a Familjebetrieb net méi ënnert dëst Gesetz falen. Si bedauert awer, dass d'Derogatiounen sech ëmmer op e Kollektivvertrag baséiere mussen, well si der Meenung ass, dass d'Öffnungszäiten zu der Liberté commerciale gehéieren.

Den Avis vun der Chambre des Salariés krute mir de 4. März eran. Si bedauert, dass et keng Verhandlung mat de Gewerkschaften gouf, a fënnt, dass de Sozialdialog net respektéiert gi wär. D'Chambre des Salariés ass der Meenung, dass dësen Text zu enger Verschlechterung vun den Aarbechtskonditiounen an dem Bien-être vun de betraffene Leit féiere géif. D'Sonndesaarbecht esouwéi den Travail de nuit missten am Kader vun engem Kollektivvertrag verhandelt ginn. Si stellt och d'Fro, ob wierklech eng Demande säitens de Consommateure besteet, fir d'Öffnungszäiten ze verlängeren.

An hirem Avis complémentaire vum 9. Oktober widerhéit d'Chambre des Salariés, dass si dësen Text rejetéiert, a fënnt, dass hei den Equilibre tëscht dem privaten an dem professionnelle Liewen net respektéiert gëtt. D'Chambre ënnersträicht, dass vill Leit e laange Wee op sech huelen, fir schaffen ze kommen, a fënnt, dass ee sech doriwwer Gedanken maache muss, ob den öffentliche Transport esouwéi och d'Accueilstrukture fir d'Kanner adaptéiert sinn. Si fuerdert, den aktuelle Regime bäizebehalen an Derogatiounen just duerch Kollektivvertrag ze erlaben.

D'Handelskummer huet hiren Avis den 10. März eragereecht a begréisst dësen Text, deem zu enger gewëssener Flexibilitéit um Niveau vun den Öffnungszäiten zu enger administrativer Vereinfachung féiert. D'Handelskummer ass der Meenung, dass dëst dozou féiere wäert, dass de Commerce physique méi kompetitiv par rapport zum Onlinehandel gëtt an dass nei Aarbechtsplaze kënnen geschaf ginn. Si bedauert, dass d'Derogatiounen just méttels engem Kollektivvertrag festgehale gi kënnen, well dëst net fir déi kleng Betriber adaptéiert wär. D'Handelskummer ass och der Meenung, dass eng komplett Flexibiliséierung vun den Öffnungszäiten néideg ass, fir den ekonomesche Realitéit Rechnung ze droen.

An hirem complémentaires Avis vum 29. September begréisst d'Handelskummer d'Ännerungen um Niveau vum Champ d'application, mee si bedauert, dass d'Derogatiounen net ouni Accord interprofessionnel oder Kollektivvertrag méiglech sinn.

Den Avis vun der Konkurrenzautoritéit krute mir den 19. Mee. Si begréisst dësen Text an ass der Meenung, dass heider d'Konkurrenz méi staark an de Bien-être économique verbessert gëtt. D'Autoritéit fënnt, dass déi verlängert Öffnungszäiten besser un d'Contrainten vun de Consommateuren ugepasst sinn an dass d'Commercen an Zukunft méi verkafe kéinten a méi konkurrenzfähig zu hire Konkurrenten online oder am Auslass ginn. D'Konkurrenzautoritéit warnt awer virdrun, dass duerch d'Obligation, e Kollektivvertrag ofzeschleissen, fir dass een derogéiere kann, déi grouss Enseigner e Virdeel kéinten hunn, a mir risquéieren dann, dass déi kleng Commerce benodelegt ginn an hire Pouvoir de marché nach méi kleng gëtt.

Domat hunn ech den Tour gemaach vun den Avisen an eisen Aarbechten an der Kommissioun. Fir Detailler verweisen ech op mäi schrëftleche Rapport.

Ech géif op dëser Plaz Merci soe fir d'Nolauschteren. D'Corinne Cahen wäert fir eis Fraktioun duerno nach schwätzen. Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Madamm Hartmann.

An éischten ageschriwwene Riedner ass déi honorable Madamm Stéphanie Weydert. Madamm Weydert, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

Mme Stéphanie Weydert (CSV) | Villmools merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, och e ganz grouse Merci un d'Rapportrice Carole Hartmann fir hiren exzellente mëndlechen an och schrëftleche Rapport. Bon, ech mengen no intensiven an och engagierten Debatten zur Sonndesaarbecht komme mer elo zu engem zweete Gesetzestext, deem awer ganz enk mat deem vun der Sonndesaarbecht zesummenhängt.

Am Laf vun der parlamentarescher Prozedur ass séier kloer ginn, datt et net nëmme politesch sënnvoll, mee och juristesche konsequent ass, dës zwee Texter zesummen ze tritéieren, besonnesch well de Projet iwwert d'Sonndesaarbecht an e puer Passagen explizit och op de Kader vun den Öffnungszäiten zréckgräift. Dofir ass et richtig an néideg, datt mir haut déi zwee Gesetzestexter matenee stëmmen.

Als Legislatuer steet fir eis dobäi eng zentral Fro am Mëttelpunkt: Wéi fanne mer dat richteg Gläichgewicht, engersäits tëscht wirtschaftleche Besoinen, soziale Schutzmechanismen an de konkrete Liewensrealitéiten vun de Mënschen? A genee dat musse mir ofweien an dësem Gesetzesprojekt. Mir schwätzen hei iwwert d'Öffnungszäiten am Commerce an am Handwierk, mee am Kär geet et virun allem ëm Rechtssécherheet an en equilibréierte gesellschaftleche Kader.

Ech mengen, mir sinn eis hei an dësem Haus alleguerten eens, dass d'Gesetz vun 1995 iwwert d'Heures de fermeture eng grondleeënd Iwwerschaffung gebraucht huet. Dëst Gesetz staamt aus enger anerer Zäit, well zanter Joren ass et net méi de gesetzleche Kader, deem d'Realitéit erëmispigelt. Et ass éischer eng Praxis, déi sech ëmmer méi wäit vum Gesetz ewechbeweegt huet. D'Derogatiounen hu sech multiplizéiert, an dat, wat ursprënglech als Ausnam virgesi war, ass dacks zur Reegel ginn.

An dat ass net nëmme eng politesch Feststellung, mee och eng juristesche. D'Cour constitutionnelle huet schonn 2017 kloer drop higewisen, datt dës Situatioun zu enger Ongläichbehandlung tëscht de Betriber féiert. Zanterhier huet de Staat Joer fir Joer misse mat enger genereller Derogatioun agräifen, fir e Minimum u Gläichgewicht hierzustellen an dëst och ze garantéieren.

Dës Approche war als Iwwergangsléisung verständlech, mee si kann awer op Dauer keng nohalteng Gesetzgebung ersetzen. Provisoresch Léisungen si mat der Zäit zu Dauerléisungen ginn, an dat huet eng rechtlech Onsécherheet geschaf, déi fir Betriber an och fir d'Verwaltungen net méi akzeptabel ass. Esou eng Situatioun kann een op laang Sicht net bestoe loosse. An dat war d'Noutléisung, mee dat ass awer keng Politick. Dëse Gesetzesprojekt ass dofir net ideologesch iwwerschriwwen a motivéiert, mee juristesche noutwendeg.

Wat mécht dëse Projet konkret? E schafft kloer a verständlech Reegelen, déi fir all Acteuren aus dem Commerce an dem Handwierk applikabel sinn, ausser fir déi, déi spezifesch ausgeschloss sinn. En ersetzt eng ontransparent Praxis vu ville Geneemegungen duerch eng Logik vu kloer definéierten Zäitraim an engem Notifikatiounssystem, fir vun Ausnamen zu dëse Reegelen ze profitéieren.

Dëst bedeit eng konkret administrativ Vereinfachung, well d'Entreprise net méi op déi schwéierfällg Prozedure mat Geneemegungen ugewise sinn. Et bedeit och

Kloerheet iwwert déi gesetzlech Ramebedingungen. Et ass eng Moossnam, déi also ouni Zweifel vun de Betriber, besonnesch vun de Kleng- a Mëttelbetriber, begréisst gëtt, well se Zäit, Ressourcen, awer och administrativ Belaaschtung reduzéiert.

Gläichzäitig ass et awer och wichteg ze ënnersträichen, wat dëse Gesetzesprojekt net ass. Et ass kee Fräi- bréif fir eng onbegrenzte Liberaliséierung vun den Öffnungszäiten.

Une voix | Très bien!

Mme Stéphanie Weydert (CSV) | Et bleiwe kloer Limiten, et bleiwe gesetzlech Feierdeeg mat obligatoresche Fermeturen, an all Ausnam, déi iwwert dës Kaderen erausgeet, ass u Kollektivvertrag gebonnen. Och d'Méiglechkeet vun Ouverturen owes méi laang, nuets oder sonndes, déi ass net automatesch, mee se ass kloer encadréiert an u verhandelt Accorden tëscht dem Patron a senger Mataarbechter gekoppelt.

Domat gëtt och daitlech, datt mir um Instrument vun de Kollektivvertrag festhalen an hinnen eng zentral Roll zouerkennen. Kollektivvertrag sinn net nëmme ee vun e puer Instrumenter. Nee, si bilden d'Häerzstéck vun enger equilibréierter Aarbechtsrelatioun – et ass de Moie schonn e puermol hei ugeklongen –, well se do entstinn, wou Patronat a Salarié konkret Léisungen fir hir spezifesch Situatioun zesummen am Konsens fannen.

Här President, Léif Kolleeginnen a Kolleegen, zum Thema Sozialdialog wëll ech an dësem Kontext awer och e puer Saachen kloerstellen. Dëst Gesetz ass aus engem Kompromëss entstanen. Et gëtt dobaussen heiansdo duergestallt, wéi wann d'Regierung net nogelauschert hätt an hei mat der Briechstaang virgaang wär. Dat entsprécht net der Realität. D'CSV bekennt sech ganz kloer zum Sozialdialog.

D'Sozialronnen hu stattfonnt. Et ass richtig, dass et net zu enger Eenegung komm ass, mee d'Regierung huet hir Propos no dëse Gespréicher ugepasst. Dat weisen d'Amendementen, souwuel bei der Sonndesaarbecht wéi och bei den Öffnungszäiten. An ech muss hei net nach eng Kéier am Detail op de Kontext vun de Sozialronnen agoen. Dat hu mer schonn am Zesummenhang mat der Sonndesaarbecht gemaach.

Mee och bei den Öffnungszäiten, do gouf konkret nogeschäerft, zum Beispill duerch d'Reduktioun vun den Ouverturen ënnert der Woch vu 5.00 Auer moies bis 21.00 Auer owes, amplaz vun 22.00 Auer. Dës Ännerungen si sécher net fir jiddereen zefriddestellend, mee se weisen, datt d'Regierung och hei zu Kompromësser bereet war. An dat kann een nëmme begrëissen. Et ass eng bewosst Entscheedung fir e Mëttelwee: méi Flexibilitéit, mee net ouni Encadrement.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, an de verschiddenen Avisen – an d'Madamm Hartmann ass am Detail drop agang –, déi eis virleien, do gëtt virun enger méiglecher Verschlechterung vun den Aarbechtskonditiounen gewarnt, virun enger Ausheilegung vum Familjeliewen a virun enger weiderer Prekari- séierung vun engem Secteur, dee souwiesou schonn ënner Drock steet. Dës Suerg sinn duerschaus legitim a mir dierfe se och net einfach esou vum Dësch wëschen. Mee genee dofir ass et wichteg, dëse Projet a senger Gesamtheit ze bewäerten. D'Flexibilitéit, déi hei agefouert gëtt, ass net obligatoresch. Si schafft eng Méiglechkeet, keen Zwang. D'Aarbechtsrecht bleift integral applikabel an d'Schutzmechanisme fir d'Salarié ginn net a Fro gestallt.

Och d'Problemer vun de klengen Geschäfte huele mir eescht. Et gëtt d'Suerg, datt déi grouss Acteuren duerch méi flexibel Strukturen e Virdeel kréien an

de lokale Commerce ënner Drock geréit. Mee och hei ass Differenzéierung noutwenneg. D'Öffnungszäite ginn net verlängert, fir datt ab elo jiddereen am Commerce muss opmaachen. Mee déi, déi et wëllen a kënnen, déi hunn e klore legale Kader a soumat eng Méiglechkeet, zu deenen Zäiten, wéi se am Gesetz virgeschriwwen sinn, opzemaachen.

Dëse Gesetzesprojet ersetzt e Gesetz, dat net méi funktionéiert huet, duerch e Kader, deen der aktueller Realitéit méi no kënnt. E probéiert, wirtschaftlech Noutwendegkeeten a sozial Verantwortung an en neit Gläichgewicht ze bréngen. An aus dëse Grënn ënnerstëtzt d'CSV dëse Projet de loi.

Ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Här Weydert.

Mme Stéphanie Weydert (CSV) | Här Weydert?

(Hilarité)

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Léif Madamm Weydert.

Mme Stéphanie Weydert (CSV) | Well et Äre Ieschten Dag ass, entschëllegen ech Iech.

M. Fernand Etgen, Président de séance | An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Corinne Cahen. Madamm Cahen, Dir hutt d'Wuert.

Mme Corinne Cahen (DP) | Jo, villmools merci, Här President. Ech fänken dann u wéi virdrun och. Léif Clienten, Léif Clienten, bon, ech géing emol fir d'éischt gären der Rapportrice villmools Merci soe fir hiren exzellente schrëftlechen a mündleche Rapport an och fir d'Leeden duerch déi Kommissioun als Presidentin vun där Kommissioun.

Bon, haut ass den 18. Dezember. A sechs Deeg ass Hellegowend. A siwen Deeg ass Chrëschttag. Hutt Der schonn all Är Kaddoen?

Plusieurs voix | Nee.

Mme Corinne Cahen (DP) | Kaaft Der se an engem Buttek oder bestellt Der se um Internet?

Plusieurs voix | Am Buttek.

Mme Corinne Cahen (DP) | Et sinn der vläicht och am Moment amgang, e bëssen anzekafen, gesinn ech hei. Bon, ech denken, dass haut kee vun ons nach e Kaddo an engem Buttek heirëmmen wäert kafen, well mer den Owend jo anscheinend e bësse méi laang hei zesummesetzen, a bis dohinner sinn dann d'Butteker zou. Mee muer ass jo nach en Dag. An dann ass iwwermuer nach en Dag. An dann ass e Sonndeg jo op ganz ville Plazen nees op.

Här President, mir schwätzen an dësem Gesetz vun den Ouvertureszäiten. An ech géing awer gäre vu Gerechtegkeet schwätzen. Wéi ech Presidentin war vun der Union commerciale – et sinn elo schonn e puer Joer hier –, do hunn ech net verstanen an ech wollt och net akzeptéieren, dass bei ons am Land, an engem an deem selwechte Land, déi eng Butteker all Sonndeg hunn däerfen opmaachen an déi aner net.

Fir dass et elo kloer ass: Ech wollt, d'selwecht wéi meng Eltere viru mir, net all Sonndeg mäi Buttek opmaachen. Ech hätt net wëllen, mee ech hu wëllen däerfen! Et ass ganz einfach eng deloyal Konkurrenz, wann an enger Stad am Land e Buttek kann op sinn an an enger aner Stad am Land e Buttek, deen dat selwecht verkeeft, net däerf op sinn.

D'Gerichtsurteil vun 2017, wou e Bäcker geklot hat, well d'Bensinnsstatioun niewendru scho viru 6.00

Auer moies Bréidercher konnt verkafen an dee Bäcker awer eréischt um 6.00 Auer huet däerfen opmaachen, huet déi Ongerechtegkeet fir jidderee siichtbar gemaach. An et gëtt déck Zäit, endlech ze legiferéieren!

2017 war dat Urteel. Do hätt d'Madamm Closener als Staatssekretärin am Mëttelestlandsministère kënne legiferéieren, do hätt den Här Schneider kënne legiferéieren, do hätt den Här Kersch kënne legiferéieren an do hätt Dir, Här Engel, kënne legiferéieren zanter 2017. Mee Dir hutt et net gemaach! Wat hutt Dir gemaach, ...

(Interruption)

... Dir an Är Virgänger do, déi ech elo grad genannt hunn? Mee Dir hutt jiddwerengem d'Derogatioun accordéiert, dee se gefrot huet. An da schwätzt Der hei vu Simplification administrative. Mir mussen elo awer och e bësselchen éierlech hei sinn!

Hei geet et ëm Gerechtegkeet an dorëms, dass jiddwereen d'selwecht däerf opmaachen am ganze Land, an net an där enger Stad esou an an där aner Stad esou. An Zukunft hunn all d'Commercen déi selwecht Rechter, wat d'Öffnungszäiten ugeet.

Wa mer ganz éierlech sinn, dann ännert sech net terribel vill. Heibanne sinn normalerweis och verschidde Kolleegen aus dem Stater Schäfferot, a mir kréien ëmmer gesot, dass an der Groussgaass d'Butteker schonn um 18.00 Auer owes „hir Trottoiren eropklappen“, wéi dat da gesot gëtt. Mee Dir wäert jo net mengen, wa bis elo een huet däerfe bis 20.00 Auer opmaachen an d'Butteker maachen um 18.00 Auer zou, dass se dann an Zukunft bis 21.00 Auer opmaachen! Also, dat ka jo awer och kee mer erzielen.

(Interruption par M. Marc Baum)

Amplaz ... Pardon?

(Interruption par M. Marc Baum)

Ben dach, well et gëllt zum Beispill fir dee Bäcker, dee schonn éischter wëll opmaachen. Et gëllt fir déi puer, déi dat wëllen an déi wëllen opmaachen, wann de Client kënnt.

Well, wéi gesot, wa mer ganz éierlech sinn, dann ännert net ganz terribel vill. Et kann een amplaz um 6.00 Auer schonn um 5.00 Auer moies opmaachen an owes kann een dann amplaz bis 20.00 bis 21.00 Auer an der Woch oploossen. Ech mengen, d'Rapportrice huet dat alles schonn am Detail gesot. Mee déi, déi haut um 18.00 oder um 18.30 oder um 19.00 zoumaachen, déi halen och an Zukunft net bis 21.00 Auer op.

Vun esou Poste wéi deem vun der LSAP gëschter, do halen ech net ganz vill, well ech wëll Iech direkt soen: Ech géing och owes um 22.00 Auer keng Jeans kafe goen – fir dass dat ganz kloer ass! An iwwregens, mat dësem Gesetz kann een och net, ausser zweemol d'Joer da vläicht, owes eng Jeans kafe goen. A wa kee vun ons alleguerten owes um 22.00 Auer eng Jeans kafe geet, dann ass et ganz einfach, da mécht och keen Jeansbuttek owes um 22.00 Auer op.

Ech wëll op d'Wuert „däerfen“ insistéieren. Däerfen heescht net mussen! Däerfen heescht däerfen. Fir ons ass et virun allem wichteg, dass et fir jiddereen am Land, wéi gesot, d'selwecht ass, dass och d'Salariéen all déi selwecht Rechter hunn. Ech hu souwisou ni verstanen, firwat et kee Problem ass, wann zu Iechternach e Vendeur schafft sonndes an an der Stad dann awer net. Dir hutt, wéi gesot, all Derogatioun ëmmer positiv aviséiert. Dee Pabeierkrom, dee musse mer ons net ginn.

Iwwregens, ech wëll awer och hei eng Kéier kloer soen: Ech muss och net owes um 22.00 Auer an de

Kino goen! Ech komme ganz gären, Här Baum, bei Iech sonndes an den Theater. Ech hunn natierlech de grouse Privileeg, Iech och hei däerfen nozelauschteren an nozekucken. An do kommen Är Acteurs-fäegkeeten Iech ganz sécher an ganz gutt zegutt. An ech kann och nëmme jiddwerengem roden, Iech ze ënnerstëtzen als Acteur an dat kucken ze kommen.

Mee dorëms geet et jo net. Mir brauchen einfach e gutt Aarbechtsgesetz. Mir brauche gutt Aarbechtskonditiounen fir jiddwereen. Mir brauche gutt a sécher Aarbechtsplazen, och am Secteur vum Commerce. Mir mussen de Commerçanten an de Geschäfte d'Méiglechkeet ginn, dann opzemaachen, wann hire Client kënnt. A wéi gesot, wann nuets um 22.00 Auer – wou souwisou dann am Moment net däerf op sinn no dësem Gesetz – kee Client eng Jeans kafe geet, da brauch een och keng esou Posten ze maachen, well dann ass keen Jeansbuttek op.

Mir musse just de Geschäfte d'Méiglechkeet ginn a mir brauche Gerechtegkeet par rapport zu der Konkurrenz. Ech sot et scho virdrun: D'Konkurrenz, déi ass haut 24 Stonnen den Dag a 7 Deeg op 7 op. Mee dat, wat een an engem Buttek keeft, dat kann een upaken, dat kann ee richen, dat kann een umoossen, dat kann ee fillen a virun allem kann een et direkt mat heem huelen an och direkt gebrauchen.

Här President, Léif Kolleeginnen a Kolleegen, mir mussen alles maachen, fir onsen Einzelhandel ze ënnerstëtzen. Mir sollten ophalen, alles schlechtzerieden. Et ass am Interêt vun ons all, wa mer e staarke Commerce hunn. Et ass am Interêt vun ons all, wa mer en diversifiéierte Commerce hunn. Et ass am Interêt vun ons all, wa mer e grouse Choix hunn. An et ass virun allem am Interêt vun ons all, wann d'Aarbechtsplazen am Commerce sécher sinn. An do si mer all an der Responsabilitéit, well mir alleguerte sinn d'Clienten.

Wann e Buttek méi laang op ass, dann ass et, well en eppes ze dinn huet. Méi laang Öffnungszäite schafen eventuell méi Aarbechtsplazen. Méi Aarbechtsplazen an deem Secteur, dat gëtt ville Leit eng Perspektiv.

Jo, mir kënnen natierlech dovunner schwätzen, dass et schwierig ass fir jonk Mammen, wa se da musse schaffen, wann d'Crèche net op sinn. Dofir ass eng gesond Altersstruktur an engem Betrib wichteg an och d'Solidaritéit, fir dass och jonk Mammen iwwerhaupt kënne schaffe goen, fir Suen ze verdéngen. An net méi spéit wéi gëschter hu mer vun deene geschwat, dass et wichteg ass, dass och jonk Frae sech kënne professionell aktivéieren, fir eng Pai ze kréien a fir net mussen nëmme vu Sozialleeschungen ze liewen. Also ech mengen, et muss ee kënne vu senger Pai liewen. Dat gëtt ëmmer nees gesot. Dat gëllt och hei. An dat gëllt och fir déi Leit, dass se iwwerhaupt mol kënne schaffe goen. Ech kéint natierlech hei och nees de Faust zitéieren, ech maachen dat dann awer elo net.

Ech liesen an dësem Gesetz d'Exceptionen, also d'Secteuere, déi net vum Ouverturesgesetz beträff sinn. Ech ziele se net nach eng Kéier alleguerten op. Ech mengen, d'Rapportrice huet dat och gemaach. An dass d'Pompes funèbres sonndes musse kënnen op sinn an dass déi ëmmer musse kënne schaffen, dat liicht, mengen ech, jiddwerengem an. Wat elo awer um Kino, um Fitness, un der Indoorspillplatz, wou een iwweregens sécher och iwwerall ze iessen ze kafe kritt, méi wichteg soll si wéi un engem Liewensmittelhandel, dat verstinn ech elo net direkt, mee dat kréien ech bestëmmt nach erkläert.

Op d'Remark, dass net nëmme d'Bensinnsstationen op den Autobunnen, mee och op anere Stroossen dierfe 24/7 opmaachen, ginn ech elo hei net an. Dat maache ganz sécher nach anerer heibannen.

Ech géing awer gären nach eng kleng Geschicht erzielen. Ech kucke mol eng Kéier op meng Zäit. Jo, där hunn ech der nach e bëssen. Ech géing gären eng kleng Geschicht erziele vum Black Friday. Also, ech hunn Iech et scho gesot: Ech sinn elo kee ganz grouse Verfechter, fir nuets um 22.00 eng Jeans kafen ze goen. Ech maachen dat och net perséinlech. Op deem Black Friday war ech dann a mengem Betrib, owes géint 22.30. Et war eng super Ambiance. Et waren Tonne Leit do. Also, et waren immens vill Leit an deem Centre commercial. Et war Musek, d'Leit waren all gutt drop, och alleguerten d'Salariéë ware gutt drop. Si hate sech nach flott ugedoen, et war eng super Ambiance

An op eemol hat ech eng Gewerkschaft am Buttek stoen. Ech hunn hinnen du gesot, ech hätt mat enger anerer Gewerkschaft e Kollektivvertrag. Et war 22.30 Auer owes. Mir hunn dann e bëssen diskutéiert. Si hu mer och Flyere ginn. Ech hunn Iech der och e puer matbruecht. Mee ech hu mech du gefrot: Déi schaffe jo dann awer och? Huelen ech jo mol un. Ech huele jo mol net un, dass déi Benevolat maachen, wa se dann owes do duerch d'Butteker zéien. Dat heescht, och si ware jo dann owes spéit ënnerwee. A mir haten eng ganz flott Diskussioun, muss ech soen. Wéi gesot, ech hunn Iech och e puer där Flyere matbruecht. Ech hat gefrot, fir se ze kréien. A wann een da kuckt, wat op hirem Flyer steet, da steet do ënner anerem: „de réelles négociations au lieu d'un pseudo-dialogue social“. Majo domadder si mir averstanen. Do stinn natierlech all hir Revendicatiounen drop. Mee dat ass eng Saach vu Verhandlung.

An ech hu wierklech vollt Vertrauen, souwuel an onse Wirtschaftsminister wéi och an eisen neien Aarbechtsminister, dass se se nees un den Dësch kréien. Well fir mateneen ze schwätzen, muss een och mateneen um Dësch setzen. Ech denken, dass dat immens wichteg ass, dass dat e Message ass, dee mer alleguerte sollte ginn.

Mir als Demokratesch Partei sinn op jidde Fall mol der Meenung, dass mer matenee sollte schwätzen, net iwwereneen. An da soll jiddweree seng Fuerderungen op den Dësch leeën an da kënn een zu engem Kompromëss, esou wéi de Minister et elo éinescht gesot huet. Dee gefällt engem heiansdo e bësse méi an heiansdo gefällt deem engem e bësse manner. Mee e Kompromëss ass fir onst Land wichteg, ëmmer nees. An dofir huet och gëschter an de Budgetdiskussiounen eis Parteipresidentin, d'Carole Hartmann, gesot, dass mir ons enger Tripartitt natierlech net verschléissen, wann et drëms geet, zesummenzekommen, wann et drëms geet, Léisungen ze fannen, wann et drëms geet, zesummen an déi richteg Richtung ze goen, nämlech an déi Richtung vun enger Paix sociale, déi mer ëmmer hei zu Lëtzebuerg haten an déi ons alleguerten dach esou wichteg ass.

An dofir sollte mer ophalen, ee géint deem aneren auszespillen, ee géint deem aneren ëmmer esou ... Ech mengen, jiddwereen huet Beispiller. Ech hat et schonn elo éinescht gesot, et gëtt esou vill Beispiller, wéi et Mënche gëtt. An d'Situatioun ass net all Dag déi selwecht.

En ass elo leider net do, mee en hat mech awer schmunzele geden. An eisen, wéi de Laurent Mosar elo géing soen, exzellente Kolleg David Wagner hat am Gemengerot an der Stad Lëtzebuerg gesot, mir bräichte méi Commerce de proximité. Abee, ech soen Iech: Dat soen d'Leit alleguer bei ons an der Stad. Mir ginn a 24 Quartieren a mir kréien a 24 Quartieren eng eenzeg Saach gesot, déi ëmmer nees zeréckkënn: „Mir hätte gären eng Epicerie an eise Quartier.“ Jo, mee déi Epicerie, déi leeft och net vun der frëscher Loft. Déi muss jo och kënne fonctionéieren. Fir d'éischt emol brauch eng Epicerie en Epicier. Domadder geet et emol schonn un. Deen Epicier, dee muss jo mol e Mindestloun fir sech selwer kënne verdéngen. Ma wa

mir natierlech nëmmen dohinner ginn, wa mer grad e Pond Botter brauchen, well all anere Supermarché zou ass, da si mer schonn nees ausserhalb vun deenen Ouvertureszäiten, vun deene mer elo schwätzen. Mee dat geet net duer. An do, soen ech, si mer alleguer an der Responsabilitéit.

Mir schwätze vun den Ouvertureszäiten. Mee da kommt, mir kafen och bei ons am Land an! Kommt, mir ënnerstëtzen onse Commerce! Kommt, mir ënnerstëtzen och déi méi kleng Commerçanten! Well ouni ons Ënnerstëtzung an ouni de Fait, dass mir dohinner akafe ginn, gëtt et kee Commerce. An ech mengen, dat wär weeder fir eng Stad nach fir e Land gutt.

Mir op jidde Fall si ganz frou, dass mer hei Gerechtegkeet schafe mat deem Gesetz. Mir si ganz frou, dass et elo fir jiddwereen d'selwecht ass a jiddwereen huet sech drun ze halen. A jiddweree soll dann an deem Kader opmaachen, wa seng Clientë kommen a wann hie seng Wuer ka verkafen. An dofir wäerte mir dëst Gesetz natierlech mat grousser Iwwerzeugung matstëmmen.

Ech soen Iech villmools Merci.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Madamm Cahen. An da wier et elo um honorabelen Här Georges Engel. Här Engel, Dir hutt d'Wuert.

M. Georges Engel (LSAP) | Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, dese Projet ass, wéi dee virdrun, keng kleng technesch Upassung, mee eng substanzuell Reform, déi direkt an d'Liewe vun de Salariéen a vun de Familljen agräift. Eng Reform vun där heiter Gréisst, déi hätt eiser Meenung no missen an enger Tripartitt verhandelt ginn, mat engem reellen Accord vun de Sozialpartner a vun dem Patronat.

An ech begrëissen hei, dass d'DP seet, si géing sech den Tripartitten net verschléissen. Da schwätzt mol eng Kéier mat Ärem Koalitiounspartner a mat Ärem Premierminister, dee jo keng Tripartitte wëllt, mee éischter Sozialronnen, wat éischter a senger Linn ass apparement. Schwätzt mat Ärem Premier, fir eebe méi Tripartitten ze maachen a richteg Accorden dann och ze maachen!

An och bei deemem Projet wär et net schlecht gewiescht, wann ee sech awer, nodeems de Staatsrot jo nach en Avis ginn huet, e bësse méi Zäit ginn hätt. Ech kommen herno awer nach gären eng Kéier drop zeréck.

Jo, well mam Sozialdialog esou am Allgemengen – ech hunn et virdu beim leschte Projet scho gesot – huet dës Regierung et bekanntlech net esou. Um Pabeier, jo, do kann ee vill schreiwen, mee an der Realitéit, do gesäit et anescht aus. Et gouf hei consultéiert, mee et gouf net verhandelt. An d'Decisioun gouf zum Schluss unilateral geholl.

An d'CSL, déi seet hei ganz kloer: D'Regierung huet kee reellen Accord hei gesicht an hëlt bewosst a Kaf, d'Roll vun de Gewerkschaften an d'Bedeitung vun de Kollektivvertrag weider ze schwächen. Dat ass schued, dass dës Regierung op deem dote Wee geet. Alleguer déi aner soen hinnen et, si gesinn et awer net esou richteg an.

Mir hunn hei nämlech eng Regierung, déi zimmlech wäit ewech ass vun der Realitéit. De Premier seet, an deene leschten zwee Joer wär vill „geliwwert“ ginn. Do ginn ech em Recht. Et gouf wierklech vill geliwwert – virun allem Konflikter!

D'Regierung huet et fäerdegruecht, an zwee Joer bal mat jiddwerengem Sträit ze hunn:

De Sozialdialog, deem ass um Enn. D'Gewerkschaften sinn zu enger Eenheitsfront vereenegt. Wien hätt

dat jee geduecht, dass dat eng Kéier géing kommen? Dausende vu Leit waren op der Strooss, eng Situation, déi mer säit Joerzéngten net méi an deem Land haten.

D'Doktere sinn opbruecht, well hinne vill versprach, mee wéineg gehale gouf. De Gesondheessektor, dee fäert souguer den Ausverkauf vun der Santé. D'Gesondheet sollt e Businessmodell gi bei dëser CSV/DP-Regierung.

D'Patronat ass enttäuscht, well déi Versprieche vu virun de Walen net gehale goufen.

D'Ëmweltschützer, déi gi lächerlech gemaach, well Ëmweltschutz, dat nervt dach just.

Déi Jonk, souguer déi Jonk aus der Regierungsparteien, si frustréiert, well am Pensiounsossier si d'Pan musse klaken.

D'Regierung, déi bekämpft léiwer déi Aarm wéi d'Aarmut.

Jo, dës Regierung, déi huet „geliwwert“: eng Bullett no där anerer. Oder fir et anescht ze soen: Dës Regierung huet sech eng no där anerer geliwwert!

An haut kënn de Projet de loi 8472 no der Sonndesaarbecht nach derbäi. Dir Dammen an Dir Hären, haut ass keen Dag vu grousser Freed.

An als Äntwert vläicht un d'Madamm Cahen, firwat an der leschter Legislatur net legiferéiert gouf – iwwerengens waart Dir och an där Regierung –: ...

(Interruption)

Mme Corinne Cahen (DP) | Dir hat awer der Minister!

M. Georges Engel (LSAP) | Do hätt och kënne vun der DP aus d'Initiativ kommen, fir do ze legiferéieren. Just dat gesot.

Mme Corinne Cahen (DP) | Un ons sollt dat awer net leien. Kommt, elo musse mer awer e bëssen éierlech sinn!

M. Georges Engel (LSAP) | Just dat gesot. Mir waren an enger Koalitioun. A wa legiferéiert gi wär, hätt ee sech jo och kënne virstellen, op e méi restriktive Wee ze goen. An ech si sécher, dass Dir net domadder d'accord gewiescht wäert als DP, fir op ...

(Interruptions)

Ma fir méi Fermeture, fir manner opzemaachen, mee fir vläicht e bësse manner grouss opzemaachen a fir sech vläicht och Gedanken ze maachen, wat een iwwerhaupt wou kann akafen a wat ee wou ka verkafen an esou weider. Mee domadder wäert Dir sécherlech net d'accord gewiescht!

De Gesetzesprojet, dee gesäit eng global Liberaliséierung vun den Ouvertureszäiten am Einzelhandel vir, ouni Recours op d'Kollektivvertrag fir – ech soen et direkt – déi „normal“ verlängert Zäiten. Dës Liberaliséierung, déi kënn ouni kloer Demande vun de Konsumenten, ouni kloer Demande vun de Salariéen an ouni Impaktanalys. Gradesou wéi bei der Sonndesaarbecht: keng Etüd, d'Decisioun gëtt e bëssen esou au pif geholl. Dat kritiséiert net nëmmen d'CSL, mee och de Staatsrot.

D'Fro ass also: Wie wëllt dat heiten iwwerhaupt? Ausser e puer grouse Betriber warscheinlech keen. A genau dat geet op d'Käschte vun deene ville klengen Betriber, déi also elo nach méi ënner Drock geroen. Fir kënne matzehalen, musse se matzéien, mee si packen et awer net. Hei ass keng Fro méi vu Wëllen, mee hei ass et eng Fro vu Kënnen, well se einfach d'Ressourcen net hunn. Datt d'DP dat mat sech maa-che léisst, dat stellt jo och eng ganz Rei vu Froen.

Dobäi ginn ech der Madamm Cahen awer vollkomme Recht. Mir mussen d'Commercen ënnerstëtzen. An ech ginn hir och Recht mat der Iddi, dass et, wa jiddweree freet: „Mir hätte gärten eng Epicerie“, net geet, dass de dann awer an d'Grande surface akafe gees a just däi Pond Botter an der Epicerie kafe gees. Da fonctionéieren d'Systemer net. Du muss dann och déi Epicerien esou ënnerstëtzen, datt se och liewensfäeg sinn. An do ginn ech Iech vollkomme Recht.

D'Urteil vum Verfassungsgericht vum 17. März 2017 zur Ongläichbehandlung tëschent Bäckereien an Tankstellen, dat gëtt hei eiser Meinung no instrumentaliséiert, amplat eng geziilt a proportionéiert Upassung ze maachen, fir genee dës Ongläichheeten ze behiemen. Wat d'Regierung hei mécht, geet hei eiser Meinung no wäit iwwert d'Urteil eraus.

De Kär vum Problem ass nämlech kloer: Mir normaliséieren hei d'Aarbecht owes, d'Aarbecht nuets a weekends an, gradesou wéi beim Projet virduen, och elo de Sonnden. Et gesäit een also ganz kloer, wou et mat dëser Regierung higeet. An d'CSL ernënnert drun, dass genee dës Zäiten och en direkten Impakt hunn op d'Gesondheet, op d'Liewensqualitéit an op d'Work-Life-Balance. Dat geet alles fir alleguerten déi, déi vläicht e bësse méi fir d'Leit do sinn, déi méi fir d'Salariéen do sinn, an déi falsch Richtung.

Ganz konkret: Sonndes an no 19.00 Auer gëtt et keng adequat Kannerbetreuung. Dat treëft besonnesch monoparental Familljen. An am Commerce sinn et virun allem Fraen, déi dës Schichte mussen iwwerhuelen. Hei feelt och eng seriö Analys. Do hätt ee sech jo kënne Gedanken maachen, wéi een dat géng richteg upaken.

An dobäi kënnt och nach den Dominoeffekt. Méi Ouvertureszäiten heescht natierlech och méi Drock op aner Beruffer: Botzen, Sécherheet, Logistik, Transport an esou weider. De Projet, deem ignoréiert dës Konsequenzen a weist e frappante Manktem u Realitéitsverständnis.

An dës Regierung, déi normaliséiert e konsumorientéierte Liewensstil, während si et gläichzäiteg kleng Betriber géigeniwwer de groussen Konzernern hei wierklech vill méi schwéier mécht. Op laang Siicht bréngt dat de Modell vun deene klengen a vun deene lokale Commercen a Gefor, amplat en ze stäerken.

Duerch en Amendement gouf dunn den urspréngleche Projet vun 22.00 op 21.00 Auer du reduzéiert, mee d'Grondfrou, déi bleift awer: Wien huet wierklech de Besoin, no 19.00 Auer oder viru 6.00 Auer akafen ze goen? A wéi vill Geschäfte maachen haut iwwerhaapt konsequent bis 20.00 Auer op? Dat hätt ee misse vläicht virduen eng kéier seriö analyséieren, ier een dat hei gesetzlech als Normalitéit festleet.

D'Amendementer maachen eng Dier op: eng potenziell Ouverture 24/7, méindes bis sonndes, fir Aktivitéiten, déi als Besoin primaire klasséiert ginn. D'CSL freet hei mat Recht, ob et seriö ass, eng Lëscht aus der Covidzäit ze notzen, fir eng permanent Liberaliséierung ze justifizéieren.

An da kommen ech zu den Tankstellen. Hei gesäit ee wierklech, dass ee besser gehat hätt, sech nach e bëssen Zäit ze loosse bei dësem Projet de loi. Dat hätt ee ganz gutt am Januar kënne stëmmen, amplat datt een hei elo e Forcing mécht.

Well et muss ee jo awer wëssen, dass mer nach ganz kuerz elo Amendementer erageschéckt hunn, dass mer leschten Donneschen eréischt den Avis vum Staatsrot kritt hunn an en Dënschen dunn eréischt eis lescht Sitzung haten, wou mer de de Rapport konnte stëmmen, a sech eréischt elo nach eng ganz Rei vu Froe stelle mat deem Amendement, wat d'Regierung hei eraginnet huet.

No enger Opposition formelle vum Staatsrot nämlech huet d'Regierung en Amendement eraginnet, wou vill grouss Stroossen aus dem Land elo mat erageholl goufen, wat mat sech bréngt, dass alleguer déi Tankstellen, déi op deene Stroosse sinn, sech net mussen un déi Öffnungszäiten aus deem Gesetz hei halen.

Et war schon e bësse schlëmm, datt de Minister eis net richteg konnt antweren, wéi vill Tankstellen dann ënnert déi nei Reegelung do géinge falen. Mee et sinn der eng ganz Partie, eise Berechnungen no 30 bis 40, déi och an Dierfer sinn, wou och ganz vill Leit ronderëm wunnen. Ma déi, Här Minister, déi soen Iech elo schon e grouss Merci fir déi Méibeleistegung am Dag an och warscheinlech dann an der Nuecht. An d'Buergermeeschtere vun de Gemenge Lëtzebuerg, Péiteng, Käerjeng, Iechternach, Waasserbëlleg, Feelen ...

(Brouhaha)

... an nach anerer, déi alleguer, déi un deenen europäesche Stroosse leien, ma déi wäerten Iech och warscheinlech Merci soen, well déi elo mat enger Situation gehäit sinn, déi se virduen net haten.

An iwwregens: Wann s de haut wëlls Bäcker ginn, hues de besser, du méchs eng Tankstell op, well domadder geet dann alles. A bei den Tankstellen, do ginn och elo erëm Ongläichheete geschaaft, well déi, déi elo net op deene gesetzlech definéierte Stroosse leien, déi elo duerch Amendement an dës Gesetzesprojet mat erageholl goufen, déi si ganz kloer benodelegt par rapport zu deenen.

Dat heescht, hei gëtt mat dësem Gesetzestext eng Gesetzeslück zougemaach duerch dat Urteil, mee op där anerer Säit ginn erëm neier opgemaach. Dat ass net uerdentlech geschafft. Do hätt ee sech misse méi Zäit loosse. Amplat dann also eng Reegelung ze fannen, déi op eng geziilt a proportionéiert Ouverture respektiv Fermeture erausgelaf wier, ass hei fräi nom Geescht „Business First“ op d'Käschte vun de Leit alles opgemaach ginn.

An als Argument elo hei ze huelen, jo, et wéilt een dem Onlinehandel entgéintwierken, also dat ass jo wierklech komplette Quatsch, well méi laang Ouvertureszäiten an nach méi laang Aarbechtszäite si sécher kee Mëttel fir eng valabel Konkurrenz zum Onlinehandel. Dofir brauch een aner Strategien. An do war ech frou, wann de Minister sech och kéint Gedanken maachen iwwert déi Strategien, wéi een dem Onlinehandel hei kéint an eise Commerce, dee mer jo wëllen halen, wéi d'Madamm Cahen gesot huet, eng valabel Konkurrenz bidden.

Zum Schluss: Wat hei komplett feelt, dat ass e seriö Suivi. Et gëtt keng Evaluatioun vun den Auswierkungen op kleng Betriber. Et gëtt keng Analys vun den Effekter op Aarbechtsplazen. Et gëtt keng Donnéeën zur Gesondheet an zum Absenteismus. Et gëtt keng Bewäertung vum Impakt op Verkéier, Transport, Gläichstellung a Kannerbetreuung.

D'CSL kritiséiert dës Lücken zu Recht. An och mir fuerderen eng „fact-based approach“. Fakten, jo, domat huet et d'Regierung hei bei der Sonndesaarbecht a bei der Öffnungszäiten net esou ganz richteg. Weeder dat nach aner Äntwerte kann d'Regierung hei liwweren. Eng nei LISER-Etüd wollt dës Majoritéit jo och net. An och bei dësem Projet liwwert se net. Mir stëmmen dës Projet de loi net mat.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président de séance | Här Engel, erlaabt Der, datt d'Madamm Hartmann an d'Madamm Cahen Iech nach eng oder vläicht méi Froe stellen?

M. Georges Engel (LSAP) | Bien sûr.

M. Fernand Etgen, Président de séance | D'Madamm Hartmann huet d'Wuert.

Mme Carole Hartmann (DP), rapportrice | Villmools merci, Här President. Ech hunn zwou Froen un Iech, Här Engel. Déi éischt Fro ass déi, ob Der der Meinung sidd, dass, wann en Urteil vun dem Verfassungsgericht do ass, wat eng Violatioun vum Principe d'égalité devant la loi par rapport zu engem Gesetzestext arrêtiert, de Gesetzgeber dës Gesetz dann net soll upassen. Dat ass déi éischt Fro.

An déi zweet Fro ass déi: Dir hutt gesot, dass Dir als LSAP och d'Commerce wëllt ënnerstëtzen. Dat ass ganz gutt. Dat begreissen ech och. Dir sot awer an Ärer viregter Ried an och hei, Dir wëllt net, dass d'Commerce sonndes ophunn, Dir wëllt net, datt se moies fréi ophunn, Dir wëllt net, datt se owes spéit ophunn. Kënn Dir eis vläicht soen, wat de Modell wär, deen d'LSAP géif proposéieren vun den Öffnungszäite vu méindes bis sonndes? Wat wär de Modell vun der LSAP?

Merci.

M. Georges Engel (LSAP) | Zu Ärer éischter Fro, Madamm Hartmann: Ech si prinzipiell der Meinung, dass ee sech soll un d'Urteiler vu Gerichter halen.

Zu Ärer zweeter Fro zum Businessmodell oder zum Modell, wéi an eise Modell op soll sinn oder net soll op sinn: Dir wësst, dass mir e grouss Verfechter vu Kollektivvertrag sinn. Dir wësst, dass mir gären hätten, dass esou Diskussiounen, wann Ausweitunge gemaach ginn, zesumme mat de Betriber, zesummen awer och mat de Leit aus de Betriber sollen diskutéiert ginn. Elo hei eesäiteg eng Ouverture an eng méi grouss Ouverture ze maachen, dat ass fir eis de falsche Wee. An deen ënnerstëtze mir net.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Da kritt d'Madamm Cahen d'Wuert, oder vläicht eng Zousatzfro fir d'éischt vun der Madamm Hartmann.

Mme Carole Hartmann (DP), rapportrice | Dir schwätzt vun Ausweitung. All Ausweitung muss eng Basis hunn. Dat heescht, ech hunn Iech am Fong gefrot, wat Är Meinung ass, wat déi gesetzlech Basis vun den Öffnungszäite soll sinn. Wat sinn déi Öffnungszäiten, déi fir Iech de Prinzip sinn, onofhängeg vun den Ausweitunge?

M. Georges Engel (LSAP) | Ma mir hu jo dach elo e Gesetz, wat d'Öffnungszäite reegelt, wat ...

(Interruption)

Wéi? Ech sinn net géint dat Gesetz, wat mer elo hunn. Ech si géint eng Ausweitung vun deem Gesetz, wat d'Gesetz elo hei mécht. Do sinn ech dergéint. Et ass awer en Ënnerschied zwëschen engem Gesetz, wat s de hues, an enger Ausweitung vum Gesetz vun elo 6.00 Auer op 5.00 Auer a méi laang kënnen ophunn. Ech mengen, et muss een d'Gesetz liesen, fir ze verstoen, ëm wat et hei geet. Voilà!

Mme Carole Hartmann (DP), rapportrice | An d'Verfassungsgericht respektéieren.

M. Georges Engel (LSAP) | A, pardon.

(Interruptions)

M. Fernand Etgen, Président de séance | Da ginn ech d'Wuert elo un d'Madamm Cahen.

Mme Corinne Cahen (DP) | Jo, villmools merci. Also, ech wär am Fong geholl wierklech frou, wa mer nees géingen e bësse méi vun deene Leit schwätzen, déi schaffen, amplat hei esou Gespréicher a Saachen ze soen. Zum Schluss sot Der, Dir wéilt bei de Fakte bliwen. Dir sot awer an Ärer Ried: „Mir normaliséieren

d'Aarbecht nuets.“ Dee Saz hutt Dir esou gesot. „Mir normaliséieren d'Aarbecht sonndes a mir normaliséieren d'Aarbecht nuets.“ Elo géng ech awer gäre vun Iech wëssen: Wou an dësem Gesetz liest Dir, dass mir d'Aarbecht nuets normaliséieren? A mengt Der net, dass et awer e bësse schlechte Wëllen ass dann hei?

Ech verstinn, dass dat politesch natierlech eng Diskussioun ass an esou weider, mee och mir als DP sinn der Meenung, dass de Kollektivvertrag e gutt Instrument ass. Och mir als Demokratesch Partei ënnerstëtzen dat. Dat hunn ech virdrun och gesot a menger Ried. A wann Dir do wëllt dee klengen Epicier géint dee Groussen ausspillen – Dir sot jo, mir hätten e „konsumorientéierte Liewensstil“ –, da mengen ech kënne ze soen, dass déi meescht Grouss oder vill Grouss, warscheinlech net all, Kollektivverträge hunn an déi Kleng natierlech dann net.

Dat heescht, mir ënnerstëtze gären de lokale Commerce. An ech sinn och Är Meenung: Et soll een och net da mat deem Onlinehandel, deen ëmmer op ass an esou ... Jiddwereen huet seng Lück. A wann e Coiffeur eng Kéier ... Dir hutt jo op Ärem Facebook-Post gesot: „Wie wëll sech owes um 22.00 Auer nach d'Hoer schneide loosse?“ Ech net! Dat dierf ee jo och net, well no dësem Gesetz muss ee jo um 21.00 Auer zoumaachen, souwäit ech dat dann hei awer gelies hunn.

Mee da froen ech Iech awer mol eng Kéier: Wat wär dann dobäi, wann ee Coiffeur – ech soen elo emol wirklech eppes, wou ech guer net dru gleewen, mee wou ech mol scho gelies hunn, dass ee bei Vollmound d'Hoer awer besser schneit an esou – da waart, bis ...

(Interruption)

Majo, mee wann dat eng Marktlücke wär ...

(Interruption)

Majo, nee, meng Fro ass déi: Firwat haalt Der Iech net un deem Text, wéi mer en hei hunn? A firwat sot Der esou Saachen, wéi dass mir géingen d'Aarbecht nuets normaliséieren? Ech géng gäre wëssen als Fro, wou an dësem Text steet, dass mir nuets d'Aarbecht normaliséieren?

Villmools merci.

M. Georges Engel (LSAP) | Also eng Rei vun Tankstellen dueren op deene groussen Achsen elo méi laang opunn. Déi duerfe souguer 24/7 opunn. Dat ass nuets normaliséiert. A fir mech ass 5.00 Auer och nach ëmmer an der Nuecht, Madamm Cahen. 5.00 Auer ass fir mech net moies oder net mëttes, mee 5.00 Auer ass fir mech och nach ëmmer an der Nuecht.

An Dir normaliséiert hei an all deene Projeten, déi Der hei bréngt ... An all deene Projeten, déi Der bréngt, sidd Der nëmme fixéiert op de Konsum, sidd Der fixéiert op de Business, sidd Der fixéiert op Sue maachen. Dir kuckt net d'Leit, déi do musse schaffen. Dir kuckt net op d'Leit. Dir sot ëmmer: „Mir musse méi no de Mënsche kucken!“ Ma ech gesinn iwwerhaupt net, wou Der hei no de Mënsche kuckt!

(Brouhaha et coups de cloche de la présidence)

Ech gesinn dat iwwerhaupt net! Dir kuckt nëmme no de Betriber an no dem Business. Dat ass dat Eenzege, wou Der duerno kuckt!

Une voix | Très bien!

Mme Carole Hartmann (DP), rapportrice | Eng Exclusion vum Champ d'application ass net e Recht.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci, Här Engel. An da wier et elo um honorabelen Här Michel Lemaire. Här Lemaire, Dir hutt d'Wuert.

M. Michel Lemaire (ADR) | Villmools merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, vill vu menge grondsätzlechen Argumenter vu menger viregter Ried kéint ech hei nach emol widderhuelen, wouop ech natierlech verzichten. Och bei dësem Projet gesäit d'ADR gutt Elementer, anerer gesi mir méi kritesch.

Prinzipiell begrësse mir d'Urteil vun der Cour constitutionnelle, déi u sech mat enger Ongerechtegkeet opräumt. Kleng Commercen, wéi Patisseriebetriber, ware mat der onfairer Situatioun konfrontéiert, datt si duerch hir festgesaten Öffnungszäite par rapport zu de grouse Surfaces diskriminéiert goufen.

Dëse Gesetzesprojet schafft Kloerheet an dréit zudeem zu der vill beschwuerener administrativer Vereinfachung bäi, en Element, wat der ADR wichteg ass a wou mir eis och ëmmer derfir engagéiert hunn.

Kritesch gesi mir, et ass ewell ugeklungen, dass och hei keng wirklech Consultatioun mat de Syndikater stattfont huet. Wa mir iwwert d'Flexibiliséierung vun den Öffnungszäite schwätzen, da sollte mir ni vergiesse, dass mir iwwert déi Mënsche schwätzen, iwwer Schicksaler schwätzen, déi domadder konfrontéiert sinn.

An, jo, dat ass en Element, op dat ech e bësse méi wëll agoe wéi vläicht meng Virriedner: Dat sinn dacks déi Leit, déi zu de Geréngverdenger gehéieren an déi besonnesch vulnerabel reagéieren op Change-menter an der Aarbechtswelt. Och hei gestalt sech d'Situatioun nees schwiereg, dacks besonnesch fir Fraen an/oder déi Elengerzéiend, en Element, op dat d'Salariatskummer zu Recht hiweist. Si weist dann och drop hin, datt wichteg Informatiounen feelen, wéi zum Beispill den Impakt vun dëser Mesur op d'Entwécklung vun der Zuel vun den Ugestallten, hiert Wuergoen op der Aarbechtsplaz an d'Aarbechtskonditiounen am Allgemengen.

E weidert Element, wat ech vläicht e bësse méi verdeiwle wëll meng Virriedner, wat mer och wichteg erschénkt, dat ass ze berécksiichtegen, wéi déi Leit dann iwwerhaupt op hir Aarbechtsplaz kommen, wa mer d'Öffnungszäiten dereguléieren oder flexibiliséieren, wéi een och ëmmer dat elo wëll soen. Mir schwätzen hei vu Leit, déi dacks vu méi wäit hierkommen, iwwert d'Grenzen an eist Land musse fueren, an, wéi scho gesot, finanziell och dacks méi vulnerabele Leit, déi zum Deel op den ëffentlechen Transport ugewise sinn. Do stellt sech dann awer d'Fro vun der Disponibilitéit vum ëffentlechen Transport, grad fir Leit, déi vu méi wäit hierkommen, zu ganz frien oder ganz späiden Auerzäiten. Dat si Froen, déi net gekläert sinn, op déi een a mengen Aen hätt misse méi Gewicht leeën.

D'Prise en charge vun de Kanner ass ugeklungen. Och hei bleiwe vill oppe Froen, eppes, wat net berécksiichtegt ginn ass.

Also nieft gudden Elementer bleiwen am Allgemenge bei deem Gesetzesprojet, an dat ass, wat mech a meng Fraktioun stéiert, ze vill oppe Froen. Och hei kéint een nach vill erzielen iwwert de Wäert vu gereegelten Aarbechtszäiten a Work-Life-Balance.

Mir huelen eng Decisioun haut mat wäitgräifende Konsequenze fir e ganze Secteur vun Ugestallten, dacks finanziell méi vulnerabel Leit, ouni e konkreet Bild ze hunn, wéi eng Auswierkungen dës wäert hunn.

Och hei, mir hu positiv Aspekter – Gerechtegkeet, administrativ Vereinfachung – an awer déi vill negativ Aspekter, déi ech opgezielt hunn. An deem Sënn wäerte mir deen heie Projet och esou stëmme wéi dee viregten.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Här Lemaire. An da wier et un der honorabeler Madamm Joëlle Welfring.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, d'Öffnungszäite sinn ee vun deene ganz kontroversen an emotionell diskutéierte Sujeten, well se eis iergendwéi alleguer betreffe mat eisen ënnerschiddleche Besoinen: als Konsument/innen, déi heiansdo ausserhalb vun de gewinnnten Auerzäiten eppes musse besuerge, als Awunner/innen, déi sech iwwer lieweg Geschäftsstroosse freeën, mee och iwwer manner Kaméidi an Trafick, als Salarié/en, déi sech souwuel iwwer gutt organiséiert Aarbechtstrajete wéi och iwwer roueg Weekender freeën, als Patron, dee seng Clienté gären zefriddestellt, mee och net de grouse Surface wëllt ausgeliiwert sinn, an als Elteren, déi hir Kanner zumindest nach gären owes virum Schlofegoe géife gesinn, an esou weider. A meeschtens betrëfft et ee gläichzäiteg an e puer Rollen.

Als Gréng sti mer dëser Fro eigentlech oppen entgéint a mir hätten eis gären an eng geneesou oppen a mat kloren Donnéeën hannerluecht Sich no Léisungen abruucht. Mee leider koom et anescht. An op dëse „Mee“ wëilt ech a menger Ried an dräi Deeler agoen.

Zur Form an och zum Timing vun dësem Projet de loi: Et gëtt seele Gesetzer, wou schon den éischte Saz vum Exposé des motifs objektiv falsch ass. Do steet nämlech: „Comme prévu dans l'accord de coalition 2023-2028, le Gouvernement procède par le présent projet de loi à l'adaptation des heures d'ouverture du commerce de détail.“ Wann een dann awer an de besot Koalitionsaccord kuckt, steet do: „Toutes les mesures concernant les relations de travail“, an esou weider, „seront mises en œuvre en étroite concertation avec les partenaires sociaux.“ Dat ass an dësem Fall net geschitt. Dovun temoignéiert dee ganze Sträit an de leschte Méint. Et war leider keng gutt Stëmmung. An d'lescht Woch huet dës Regierung jo och agestant, dass e Problem war mat hirem Personal-karussell. Et ass effektiv e bësse wéi beim Sports-musée: d'Problemer bleiwen. An hei geet et net ëm e Gebai, mee et geet ëm d'Aarbechtskonditiounen vu villen Dausend Leit an et geet ëm d'Konkurrenz tëschent Dausende Betriber.

Zum Zäitdrock: Firwat huet dëse Projet onbedéngt misse nach dëst Joer duerch d'Parlament gedréckt ginn? D'Regierung huet dat zu kengem Moment kloer kommunizéiert. Jo, et gëtt bekanntermoossen dat Urteil, awer net eréischt säit geschter. Hei gouf am Endspurt d'legislativ Aarbecht eigentlech an d'Absurditéit gefouert, mat engem Staatsrot, dee keng Zäit méi hat, fir all seng Oppositions formelles ze maachen, déi een awer aus sengen Avisa kloer erausliest, an deen innerhalb vun e puer Deeg huet hei misse Textproposen maachen, déi d'Regierung respektiv d'Majoritéit dann hirersäits muss duerchwénken – wéinst dem Timing. Ass dat vläicht de Präis, fir ze ver- hënneren, dass deen neien Aarbechtsminister sech a senger neier Funktioun nach mat der Definitioun vun dësem Projet de loi muss auserneesetzen, dee jo wirklech net seng Handschrëft dréit?

Zum Fong: Eng Simplification administrative bréngt de Projet wirklech net, virun allem net nom komplette Remaniement nom éischten Avis vum Staats-rot. Déi aktuell Struktur mat Ausname vun Ausname vun Ausnamen ass wirklech alles anescht wéi kloer verständlech. Do fannen net nëmme d'Leit an d'Betriber sech net gutt dran erëm, mee souguer d'Police fret sech, wéi se dat soll ëmsetzen.

Déi juristesch Onsécherheeten, zum Beispill wéi eng Tankstellen elo drënnerfalen a wéi eng net, sinn extreem problematesch. Wat geschitt zum Beispill, wann Tankstellen net op den designierte Stroosse leien, sech benodelegt fillen a Rechtsmëttelen aleeën? D'Ongerechtegkeet, déi zum Urteel vun 2017 gefouert hat, ass mat dësem Text net aus der Welt geschaf, mee se gouf just verréckelt.

D'Argument, d'Ausweidung vun den Öffnungszäiten wier e Mëttel géint d'Onlinekonkurrenz, ass ze kuerz gegräff. D'Onlinehändler maachen och Drock duerch hir grouss Offer an duerch Käschtevirdeeler an esou weider. Elo sou ze maachen, wéi wann dat heiten déi physisch Butteker géif retten, ass net gläwderdeg. Do, wou wierklech awer e groussen Effekt op d'Konkurrenzsituatioun ze erwaarden ass, an zwar kee guden, dat ass beim Ennerscheid tëscht de groussen an de klengen Betriber. Wann de Staatsrot, d'Salariatsäit an d'Patronatsäit alleguer an hiren Avisen dëse Punkt maachen, dass d'Gesetz wäert op Käschte vun de klengen a mëttlere Betriber am ländleche Raum goen, an dat zugonschte vu groussen Betriber a Verkaufsfächen, da seet dat jo eleng schonn eppes aus.

An domat verbonnen: D'Regierung ka keng Analys driwwer virweisen, wat hire Projet un Auswierkungen op de Marché wäert hunn a wéi d'Demande sech wäert verschiben. D'Auswierkungen op déi reell Aarbechtskonditiounen vun de Salarié sinn och net bekannt, weeder am Commerce nach a verbundene Secteuren, wéi zum Beispill dem Gardiennage oder de Botzfirmen. Wat sinn d'Äntwerte vun der Regierung zu de Froen vun der Mobilitéit oder vun der Garde vun de Kanner vun de betrouffene Salariéen nuets oder iwwert de Weekend?

Dann d'Kollektivverträge: Ginn déi geschwächt, well méi Stonnen d'office wäerten op sinn, oder gi se deelweis awer och gestärkt duerch déi ultraerweidert Öffnungszäiten, déi elo awer mat de Kollektivverträge wäerte méiglech sinn?

Wat d'Effekter vun all deem letztlech wäerte sinn, dat weess keen. Mee d'Regierung wollt sech absolutt net d'Zäit huelen, fir am Virfeld Äntwerten ze sichen. Vun Ufank un huet d'Regierung ganz bewusst géint de bessere Rot an engem Flou operéiert, well se sech geweigert huet, déi LISER-Etüd vun 2018 à jour setzen ze looschen. Eis Motioun dozou vu virun engem Joer gouf jo vun der Majoritéit ofgeleent. Dofir weess si net a weess och soss keen, wéi grouss déi reell Demande vun de Geschäfte a Salariéen an de verschiddene Beräicher ass. D'Resultat: Hei gouf an d'Blannt erageschoss, ënner selwer veruerdnetem Zäitdrock an am Onwëssen.

De Staatsrot stellt fest, dass kaum eng vun de fundamentale Froen mat den Amendementer aus der Welt geschaf gouf. Dobäi kënnt, dass d'Regierung – och no engem Joer legislative Prozess – selwer keng Äntwerten op d'Fro huet, wat den Text an der Realitéit wäert mat sech bréngen. Dat eleng ass e Grond, fir dergéint ze stëmmen.

Här Minister, Dir frot och, wat mir gemaach hätten. Dir frot dat reegelméisseg, wann Är Proposen an der Kritik sinn. Dofir hei e puer Punkten:

Zum Beispill hätte mir de Sozialdialog net mat Féiss getréppelt a mir hätten eis Mediateursroll als Regierung net muttwëlleg opginn, iert déi schwierig Meeter iwwerhaupt ugin. Mir wäeren op dee schwierigen, awer richtigen Wee vun éierleche Verhandlung gaang amplaz op de vermeintlech méi einfache Wee vum Cavalier seul – mam Resultat, dat mer all kennen.

Zum Beispill hätte mer déi Ouverturen, déi et och bei Gewerkschafte gouf, eescht geholl. D'Chambre des

Salariés zum Beispill war oppe fir Verlängerungen vun den Öffnungszäiten, mee eeben iwwer Kollektivvertrag an net d'office. Mir hätten also probéiert, déi Dieren ze notzen, déi opgemaach goufen, amplaz se zouzegeheien.

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Très bien!

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | An Dir, Här Wirtschaftsminister, hat jo Entrevuë mat Gewerkschafte, zwou Stéck laut eisen Echangingen an der Kommissioun. Dat ass begrëssenswäert. D'Fro ass also, firwat Dir keen Accord mat de Gewerkschafte konnt fannen. Läit dat un Tech oder un Ärer Regierung?

Drëtens: Mir hätte kee kënnschtlechen Zäitdrock geschaf. Mir hätten Texter virgeluecht, nodeems eis Beamten eis hätte kënne soen, wéi eng Tankstellen do beträff sinn. Während an no Kommissiounssitzungen hunn deelweis Majoritéitsdeputéiert mir gesot, dass mir eigentlech Recht hu mat eiser Kritik, wéi hei geschaff gouf.

An zum Fong: Mir hätten eng nei Etüd gemaach, fir en connaissance de cause kënne ze legiferéieren. Wat wieren d'Effekter vu verschiddene Change-menter op d'Aarbechtskonditiounen an op d'Betriber gewiescht? Wéi kéint een d'Interête vun de klengen Betriber besser schützen? Wat ass den Effekt, dee mir bei de Consommateur kënne erwaarden? Mir hätten eis och Gedanke gemaach zur Kannerbetreuung an zur Mobilitéit vun de Salariéen, iert mir esou e Projet deposéiert hätten.

Dofir kommt, mir dréinen d'Fro mol eng Kéier ëm: Wat hätt Dir als Opposition gesot, wa mir esou en Text virgeluecht hätten?

(*Interruption par M. Lex Delles*)

Am Resümee an ofschléissend: Dëst Gesetz ass contraire zu deem, wat am Koalitionsaccord versprach gouf. De Sozialdialog gouf mat Féiss getréppelt. Et gouf ganz bewusst an engem Flou geschaff, wat d'Ziler, d'Besoinen, d'Virdeeler an d'Nodeeler sinn a wat déi reell Auswierkungen vun deem, wat hei proposéiert gëtt, sinn. Et gouf duerch e selwer opereluechten Zäitdrock de legislative Prozess bis un d'Limit vun der Farce bruecht, grad am Endspurt mat den Amendementen. Also wéi kënnt Dir Iech erwaarden, dass mir hei d'Hand hiewen a Jo soen?

Mir waren als Gréng à la base net der Meenung, dass ee bei den Öffnungszäiten am Dialog mat de Sozialpartner keng Marge hätt fir Adaptatiounen. Mee sou, wéi Der hei virgaange sidd, kënne mir just mat Nee stëmmen, wa mir eis Roll als Opposition an och de legislative Prozess eescht huelen.

A wann ee sech hei am Fong ukuckt, wéi vill ongeléiste Froen dëse Projet am Raum stoe léisst, da bleift engem bei dësem Gesetzesprojet just iwwreg, net Goethe, mee Bertolt Brecht ze zitieren: „Vorhang zu und alle Fragen offen.“

Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Madame Welfring. An d'Wuert huet elo den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

M. Sven Clement (Piraten) | Här President, léif Kolleginnen a Kollegen, wa mer haut hei iwwert dëse Gesetzesprojet schwätzen, da muss ech éierlech soen, dass mer am Laf vun der legislativer Aarbecht eis Position zu deem Gesetzesprojet geännert hunn. An dat ass net, well mer eis net sécher sinn, mee well den Text sech awer a kruziale Punkte geännert huet.

Den Text, deen haut hei läit, ass net méi deen, deen ursprénglech hätt kënne eis Zoustëmmung kréien.

Mir waren oppe fir eng Reform. Mir hunn d'Problemer vun der aktueller Situatioun gesinn: e Gesetz vun 1995, wat net méi aktuell ass, e System, dee just nach vun Derogatiounen um Liewe gehale gëtt, eng Oneenheetlechkeet, déi d'Cour constitutionnelle zu Recht 2017 verurteilt huet, well deen ee Commerce sech un Öffnungszäiten hale muss, en aneren net, obwuel se deels déi selwecht Produite verkaufen.

Dowéinst ware mer averstanen, fir en eenheetleche Kader ze schafen. Een, dee fir jiddereen gëllt. Een, deen transparent an einfach ze verstoen ass. Een, deen déi onhaltbar Oneenheetlechkeeten ophieft. Mee dat ass net deen Text, deen haut hei läit. Duerch Amendementer ass aus dësem Projet eppes ganz aneres ginn. Amplaz sämtlech Oneenheetlechkeeten opzehiewen, schafe mer neier.

Iwwert d'Tankstelle gouf haut scho geschwat. Mee loosst eis nach eng Kéier iwwert déi Tankstelle schwätzen, well dat genau weist, wat falsch leeft a wou mer eeben net zu enger Eenheetlechkeet komm sinn.

Den urspréngleche Plang war: D'Tankstellen op Autobunne sinn eng Ausnam, well déi eng speziell Missioun hunn am Kader vun der Utilité publique. A jo, dat kann ee verstoen. An du koom de Conseil d'État a sot: „Nee, nee, dat ass net eenheetlech. Fir déi Oneenheetlechkeet opzehiewen, schafft wannechgelift eng aner Oneenheetlechkeet!“, déi a mengen Ae vill méi grav ass wéi déi, déi am ursprénglechen Text war, wou ech ganz kloer novollzéie konnt an och all Biergerin a Bierger dobassen novollzéie konnten, wéini se op eng Autobunn opfueren. Dat ass relativ gutt signaliséiert. Meeschtens steet och nach e Schëld do, fir ze verhënnern, dass d'Leit de falsche Wee dropfueren. Och wann et nach ëmmer heiands Geeschterfuerer gëtt, souwuel an der Politik wéi och op der Autobunn, déi an déi falsch Richtung da wëllen dropfueren, ass et dann awer esou, dass et fir jiddereen evident ass: „Ech sinn elo op enger Autobunn“, an dann ass et och evident, firwat et do eng Ausnam gëtt.

Du koom de Staatsrot, an d'Regierung, fir eng Opposition formelle opzehiewen, kënnt da mat der Propos, well de Staatsrot eng Textpropos gemaach huet, fir sech op en UN-Traité ze beruffen, deen d'E-Stroossen aféiert, déi ominéis E-Stroossen, wou jiddereen mengt, dat wär „europäesch“, dat wär also Bréssel. Den éischte Reflex ass also, a Brésseler Texter, a Stroosbuurger Texter kucken ze goen. Nee, et gëtt een dann zrëckverwisen op en UN-Traité, wat dat Ganz och net méi einfach mécht, fir erauszefannen, wéi eng Stroossen et sinn. Merci nach eng Kéier fir d'Kaart, och wann déi weiderhin net all deene Froen Rechnung dréit, déi sech u sech hei stellen. Dann ass dat jo esou, dass mer hei nei Oneenheetlechkeeten schafen, well de Staatsrot huet gesot: aner „strategiech“ Stroossen. Si hunn dann eng Textpropos gemaach. D'Fro ass, wat eng strategiech Strooss zu Lëtzebuerg ass.

An d'Resultat ass: Et gëtt elo also e gréissert Netz vun Tankstellen befreit, awer och erëm net all. Dat heescht, déi eng Tankstell kann e puer Honnert Meeter ze fréi stoen, fir op ze sinn, déi aner Tankstell e puer Honnert Meeter weider, déi dierf dann op sinn, 24/7. Déi eng Tankstell, déi vläicht op der Gewan steet op enger Nationale, déi dierf net 24/7 ophunn, an eng Tankstell matzen am Duerfkär, déi dierf 24/7 ophunn. Einfach esou, ouni Derogatioun. Also ob dat elo eenheetlech ass, dat woen ech ze bezweifelen.

Wou ass also d'Egalitéit? A virun allem, wa mer am Duerfkär sinn a mer esou eng E-Strooss hunn, déi duerch en Duerfkär fiert, dann ass do derniewent ... Fir net Käerjeng ze nennen als ee Beispill,

mee Bartreng huet och en Deel vun hirer bewunnter Zon, déi dovunner beträff ass, d'Stad Lëtzebuerg. Als Beggener muss ech einfach soen, d'ganz Beggener Strooss ass eng E-Strooss. Do stinn also elo Tankstellen, déi däre 24/7 ophunn, an niewendrun d'Super-marchéen, niewendrun de Bäcker, deen normale klunge Commerçant, dee muss zoumaachen. An déi Tankstelle verkafe jo genau dat Nämmlecht zum Deel wéi déi kleng Commercen. Dat heescht, déi Egalitéit, déi mer wollte schafe mat deem heite Gesetz, déi schafe mer net. Mir schafe genau de Contraire. Mir schafen nei Inegalitéiten.

An dat ass fir eis schon ee grouse Grond, firwat mer eis Positioun zu deem Gesetz hei geännert hunn. Net well mer grondsätzlech géint eng Vereinfachung, eng Vereenheetlechung sinn, mee eebe genau well déi Vereenheetlechung hei net geschitt.

Da kënnt nach d'Ausnam fir d'Familjebetriber. Bon, dat ass dann déi Geschicht mat: Eng Bäckerei, déi vu just enger Famill gefouert gëtt, ka 24/7 opmaachen, mee eng Bäckerei, déi zwee Salariéen huet, muss zoumaachen oder brauch e Kollektivvertrag. Mir verstinn d'Iddi vun der Familjenautonomie. D'Resultat bleift awer: Reng Familjebetriber hunn e Virdeel géintwärtwäert Betriber mat Salariéen. An d'Fro stellt sech och, wéi dat deenen neie Liewensformen zu Lëtzebuerg Rechnung dréit. Well mir wëssen allegueren a mir hunn déi Diskussioun reegelméisseg, mir schwätze bei der Steuerreform dovunner, datt mer neie Liewensmodeller musse Rechnung droen. An hei schwätze mer dann awer erëm vun esou enger Kärfamill, déi muss entweder duerch Bestietnis oder Pacs gebonne sinn, während dat an aneren Dossiere genau de Contraire geet. Also kohärent si mer hei och net an eiser gesellschaftspolitescher Ausrichtung.

De ganze System vun den Derogatiounen hänkt dann och weiderhin un de Kollektivverträge. Also fir bis 1.00 Auer opzemaachen: Kollektivvertrag. Fir 24/7 opzemaachen: Kollektivvertrag. Dat ass theoreetesch super. Sozialdialog, Schutz vun de Salariéen, dat si wichteg Prinzippien. Dovun hu mer am Gesetz virdru geschwat.

Mee an der Praxis? D'Chambre des Métiers huet et gesot, d'Autorité de la concurrence och: Nëmme déi grouss Enseigner, mat klengen, wéinegen Ausnamen, hu Kollektivverträge. Kleng Geschäfte hunn dat net respektiv et ass méi schwéier fir se. An d'Realitéit wäert dowéinst sinn: Déi grouss Chaîné kréie Flexibilitéit, déi Kleng kréien et méi schwéier gemaach. Dat heiten ass also e Kaddo fir déi grouss Betriber, déi haut schon e Kollektivvertrag hunn, déi vill méi séier, vill méi agill kënnen agéieren an domadder vläicht souguer kënnen akzeptéieren, während enger gewëssener Zäit Perten ze maachen, fir hir kleng Konkurrenten aus dem Marché ze drécken.

Mir verschäerfen d'Inegalitéit tëscht groussen, strukturéierte Betriber an deene klunge Betriber, trotz der Ausnam fir Familjebetriber. Mir wollten also en eenheetleche Kader kréien. Een, dee fir se allegueret gëllt. Mee dat ass mat deem Projet net de Fall.

A mir dierfen dat soziaalt Element net vergiessen. Dëst Gesetz riskéiert, d'Aarbechtsbedéngungen ze verschlechteren. D'Leit, déi am Commerce schaffen, sinn dacks besonnesch vulnerabel. Dat hunn ech haut schon eng Kéier gesot. Wann d'Ouvertureszäite bis 21.00 Auer, 1.00 Auer moies oder souguer op 24/7 erhéicht ginn, da betrëfft dat direkt hiert Familjeliewen. Mir schwätzen hei net vun theoreetesche Konstrukter, mee vu reelle Persounen.

Ech sot et virdrun: D'Gesetz iwwert den Temps de travail gouf fir de Commerce gemaach, awer laanscht d'Leit, déi de Commerce ausmaachen. An dat heite

Gesetz ass erëm esou e Gesetz, wat fir de Commerce gemaach gëtt, mee géint d'Leit, déi am Commerce schaffen.

A sot elo net: „Mee et gëtt de Kollektivvertrag, fir se ze schützen.“ Déi meescht kleng Betriber hu keng Kollektivverträge! Den Här Spautz huet sech virdrun zwar hei gedréint a gekéiert, fir eis e puer Beispiller ze nennen, wou et kleng Betriber gëtt, déi nichtsdestotrotz e Kollektivvertrag hunn, mee se sinn d'Ausnam. Wann den Aarbechtsminister scho weess, wien d'Ausnam sinn, da weist dat, datt se definitiv net d'Reegel sinn. An och mat Kollektivvertrag, wann eng Bäckerei ëm 20.30 nach muss op sinn, da muss och een do schaffen. Punkt. Soss ass se net op. Dat heescht, iergendee muss dann awer säin Owend do verbréngen.

Wat hätt also misse kommen an eisen Aen? E wierklech eenheetleche Kader. An dat hätt missen heeschen: kloer Ouvertureszäiten, déi fir allegueret gëllen, ouni vill Ausnamen. Wann Ausnamen, da limitéiert a justifiéiert. Ech sot et virdrun: Op den Autobunnen, jo, mee net elo nach eng Kéier eng Extensioin op déi E-Stroossen. A bei allem Respekt fir d'Haute Corporation vum Staatsrot, mee mir hätten eis hei als Chamber sollen Zäit huelen, dem Staatsrot eng aner Léisung ze proposéieren, déi d'Spuer gehalen hätt, déi méi eenheetlech gewiescht wär, amplaz hei ënner Zäitdruck, deen d'Regierung hei kënschtlech operluecht huet. Well dat Gesetz hei hätt och kënnen am Januar oder am Februar gestëmmt ginn. Wa mer dat gemaach hätten, hätt mer eng besser Formulierung kënnen fannen, déi eenheetlech gewiescht wär, anstatt hei blannemännchen dem Staatsrot hannendrunzelafen. Mir hätten e Schutz fir kleng Betriber gebraucht an e soziale Balanceakt mat enger kloer Kompensatioun a Limite fir Owe- a Sonndesaarbecht.

Här President, Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech kommen zum Schluss. Mir waren oppen. Mir ware bereet fir eng eenheetlech Léisung. Mir wollten dëse Projet ënnerstëtzen. Mee dat hei ass keng eenheetlech Léisung. Dat hei ass eng Fléckschousterei vu Privileegien. Mir stëmme géint dësen Text. Eng Reform muss nämlech fair sinn, se muss kohärent sinn a se muss hiren eegenen Ziler gerecht ginn. An dëst Gesetz scheitert op ganzer Linn.

Ech soen Iech Merci.

M. Marc Goergen (Piraten) | Ganz gutt!

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Här Clement. An da wier et um honorabelen Här Marc Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Baum (déi Lénk) | Merci, Här President. Ech mengen, datt mer hei en Text virleien hunn, dee wierklech op ganz villen ënnerschiddlechen Niveaue schwéier problematesch ass.

Éischtens, an dat gëllt och fir deen, dee mer virdru gestëmmt hunn, gëtt et hei keng objektiv Urgence. Et wier komplett Wurscht gewiescht, ob een deen Text haut votéiert oder ob een en am Januar oder Februar votéiert. Wann de Minister elo eventuell géif soen: „Mee en ass geméint fir d'Solden am Juni“, dann hätt een d'Entrée en vigueur einfach iwwer Amendement net op sechs Méint, mee op dräi Méint geännert, an dat wier alles nach gutt gewiescht. Elo hu mer eng Situatioun, datt mer en Text virleien hunn, dee schwéier problematesch ass. An déi Urgence, déi virgespillten Urgence, déi objektiv net novollzéibar ass, huet dann dozou gefouert, datt schlecht parlamentaresch geschafft ginn ass.

Mee ech fänke mol um Ufank un. Am Ufank steet en Urteel vum Verfassungsgeriicht. Jo, e Bäcker huet geklot géint eng Tankstell an en huet Recht kritt, datt et eng Différence de traitement gëtt tëscht sengen

Ouvertureszäiten an deene vun der Tankstell. An déi deemoleg Regierung huet dorobber reagéiert mat Derogatiounen, déi jorelaang duerchgezu gi sinn. Dat war och schon eng problematesch Situatioun. An ech verstinn à la base de Wonsch, fir ze soen: „Mir müssen dat do elo a geuerdent Bunne kréien.“

A grondsätzlech hat d'Regierung zwou Optiounen, wat se mécht opgrond vun deem Urteel. Entweder, déi éischt Optioun, se schränkt bei den Tankstelle bestëmmten Tätigkeeten zu bestëmmten Auerzäiten an. Dat wier eng Optioun gewiescht. Dat ass eng Optioun, wou een d'ailleurs, wann een op auslännesch Tankstelle geet, och gesäit, datt verschidden aner Länner an déi dote Richtung gaange sinn, fir esou ze legiferéieren.

Oder, an dat ass déi zweet Optioun, déi Der leider zrëckbehalen hutt, mir maachen eng generaliséiert Ouverture vun Öffnungszäiten. Am Ufank generaliséiert bis 22.00 Auer. No Protester sidd Der dann op 21.00 Auer zrëckkomm, obwuel ech héieren hunn, datt no de Gespréicher am Juni, Juli souguer en Accord op 20.00 Auer gewiescht wier. Do sidd Der dann erëm eng Kéier dovunner fortgaangen. Mee bon.

Wéi ass et also weidergaang? D'Decisioun vun der Regierung ass geholl ginn, eng allgemeng Ouverture ze maachen. Et ass net, wéi dat soss üblech zu Lëtzebuerg ass, de Sozialdialog gesicht ginn. Et ass net mat de Gewerkschafte verhandelt ginn, gesot ginn: „Voilà, dat do ass eise Problem. Wéi kënnen mer en ugoen? An dat do ass eis Optioun. A wéi kënnen mer am géigesäitegen a mat engem gemeinsamen Interessi dat léisen?“ Dat ass net geschitt.

Et ass och net geschitt, datt an deene Joren ekonomesch Analyse gemaach gi sinn, wat dat da bedeit, wann een d'Ouvertureszäite sou wäit méi grouss mécht. Keng Analyse si gemaach ginn. Et si keng Analyse gemaach ginn, wat dat fir kleng Betriber bedeit, déi Schwierigkeete wäerten hunn, mat deem dote kënnen matzehalen.

An dat huet jo duerfir quasi all Avis gesot, dee vun der Salariatskummer iwwert dee vun Patronat, iwwert dee vun Staatsrot: Dat do ass eppes, wouvunner primairement just grouss Chaîné wäerte profitéieren, déi d'Méiglechkeeten hunn, sech esou ze adaptéieren, datt se kënnen vill méi grouss opmaachen, an doduerjer kënnen méi grouss Part-de-marchée kréien. Well d'Kafkraaft geet jo net an d'Luucht. Dat Eenzege, wat an d'Luucht geet, ass déi Méiglechkeet, wou ee kann akafen oder wou kleng Geschäfte kënnen opmaachen. An dat wäert au détriment vu klunge Geschäfte sinn. Et wäert zu enger Konzentratioun, enger weiderer Konzentratioun, vu Geschäftsaktivitéite kommen am Interessi vu grousser Chaîné.

Et ass awer och keng Analys gemaach ginn, wat dat do dann elo fir d'Salariéé kéint bedeuten, déi beträff sinn, déi, déi do stinn, déi, déi do schaffe müssen. An do gëllt Anlechens wéi dat, wat ech virdru gesot hunn zur Sonndesaarbecht, just datt een hei nach aner Elementer awer raisonnablement misst matdenken. Nämlech, wat géif dat hei da fir den ëffentlechen Transport bedeuten? Ass eisen ëffentlechen Transport iwwerhaupt ausgerichtet, fir kënnen Öffnungszäite bis 21.00 Auer generaliséiert unzëbidde respektiv schonn ab 5.00 Auer? Et gëtt keng Analys gemaach. Et gi keng Iwwerleeunge gemaach.

Dat selwecht gëllt fir d'Garde-d'enfanten, fir d'Kannerbetreuer, d'Maison-relaisen. Wat sinn do d'Méiglechkeeten, wa mir, dës Gesellschaft, dës Regierung wëll op dee Wee goen? Wat sinn Optiounen, déi mer Leit, déi do schaffen, eventuell do ubidde kënnen? Näischt! Et ass näischt an deem dote Sënn geschitt.

Och net, wat dat fir Konsequenze fir déi Beruffer huet, déi direkt dovunner beträff sinn. Well och wann d'Geschäft zoumécht, kënn duerno oder den Dag drop, ier et erëm opgeet, eng Botzekipp schaffen. Wéi ass et mat der Work-Life-Balance vun deene Leit, déi do schaffen mussen? Oder vun de Leit, déi Gardien-nage mussen maachen? Einfach näischt!

An et ass de kategorieesche Refus gewiescht déi lescht 18 Méint vun der Regierung, einfach mol en Update ze maache vun der leschter LISER-Etüd, déi ganz een-deiteg Resultater huet, nämlech datt 88 % vun deene Beträffene keng Ausweitung vun der Owesaarbecht wëllen. Dat ass en eendeitegt Resultat! Elo huet de Minister da just gesot: „Jo, déi LISER-Etüd, déi ass vun 2017. Dat war viru Covid. Haut ass alles anescht!“ Bon, j'ai mes doutes. Mee wann dann haut alles anescht wier, da kéint ee jo eng nei Etüd maachen, déi dat eventuell bewiese kéint. Dat ass alles net geschitt.

An dann ass elo schonn e puermol gesot ginn an och widderholl gi vun der Madamm Cahen: „Et heescht d'äerfen, net mussen!“ Jo, et heescht d'äerfen, net mussen fir d'Commercen. Fir d'Patronen heescht et d'äerfen, net mussen. Fir d'Salariéë heescht et mussen! Well den Aarbechtskontrakt ass e Subordinatiounskontrakt. Du muss schaffen goen, wann d'äi Patron seet: „Mir maachen op bis 21.00 Auer“, voire souguer driiwer 24 Stonnen op 24, 7 Deeg op 7, respektiv och déi dräi Deeg, wou ee weesentlech méi laang ka goen. Dat ass e Subordinatiounskontrakt. Duerfir ass et eng Mussesaach an net nëmmen eng Däerfesaach. Et ass eng Däerfesaach fir de Patron an et ass eng Mussesaach fir de Salarié! Dat ass dat Ongläichgewicht, wat et gëtt.

An duerfir, Här President, och wann d'Regierung verpasst huet, en Update vun där Etüd ze maachen, mengen ech, datt awer spéitstens nom Vott vun dësem Gesetz muss eng Evaluatioun heivunner gemaach ginn, vun den Auswierkungen op déi betraffe Leit an datt mer déi Evaluatioun och bis spéitstens Juni, Juli 2027 der Chamber mussen presentéiert kréien. Duerfir iwwerreechen ech Iech dës Motioun.

Motion 1

La Chambre des Députés,

– *considérant le projet de loi n° 8456 visant à réformer le travail dominical dans le commerce de détail, en portant de quatre à huit heures la durée d'ouverture autorisée le dimanche ;*

– *considérant le projet de loi n° 8472 visant à réformer la réglementation des heures d'ouverture des commerces et de l'artisanat, notamment par l'introduction de prolongations des heures d'ouverture ;*

– *considérant que ces deux projets de loi, s'ils sont adoptés par la Chambre des Députés, auront un impact significatif sur les conditions de travail et de vie de milliers d'employé.e.s du secteur du commerce ainsi que sur celles de leurs familles ;*

– *considérant le rapport relatif à l'évaluation de l'impact des heures d'ouverture dans le commerce de détail, présenté en 2018 au Ministère de l'Économie, lequel met en évidence les contraintes et difficultés particulières liées au travail dominical et au travail en soirée, telles que relatées par les employé.e.s concerné.e.s ;*

– *considérant que le secteur du commerce de détail emploie une proportion importante de femmes et que les extensions des heures d'ouverture sont susceptibles d'avoir des effets différenciés selon le genre, en particulier en matière de répartition du travail de soins et des responsabilités familiales ;*

– *considérant que l'allongement et la flexibilisation des horaires de travail peuvent affecter la conciliation entre vie*

professionnelle et vie privée, ainsi que la santé et le bien-être des salarié.e.s concerné.e.s ;

– *considérant que les modifications envisagées constituent une évolution substantielle du cadre réglementaire existant et qu'une évaluation actualisée de leurs conséquences sociales, notamment sur les conditions de travail, l'égalité entre femmes et hommes et la conciliation vie professionnelle et vie privée, est nécessaire,*

invite le Gouvernement à

– *commanditer une mise à jour du rapport relatif à l'évaluation de l'impact des nouvelles heures d'ouverture entrant en vigueur à partir du 1er janvier 2026 sur les employé.e.s du secteur concerné, et à publier les résultats de cette évaluation au plus tard le 30 juin 2027.*

(s.) Marc Baum, David Wagner.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci vill-mools, Här Baum.

M. Marc Baum (déi Lénk) | An dann zu den Tankstellen. D'Tankstellen, wat elo eng Diskussioun ginn ass, déi ee sech komplett hätt kënnen spueren, wann een anstänneg legislativ geschafft hätt. Ursprénglech war virgesinn, datt just op den Autobunnen d'Tankstellen d'äerfe 24/24, 7/7 op sinn. Dat si véier Plazen, déi zwou Säite vun der Autobunn, déi beträff sinn, aacht Tankstellen.

Dunn ass gesot ginn, mat enger Argumentatioun, déi net direkt novollzéierbar ass, vum Staatsrot: „Jo, mee erweidert dat. An duerfir huet mer dann UN-Traitéen als Basis fir ze soen, wéi eng Stroossen dann nach ënner anere beträff sinn.“ Dat sinn dann déi E-Stroossen. Do hu mer elo eng Nott kritt, och, mengen ech, ugangs der Woch elo eréischt, datt 25 weider Tankstellen dovunner beträff wieren, also zesummen 33 Tankstellen, déi 24/24, 7/7 op sinn, vun 245 am ganze Land. Dat heescht, ronn – ech hunn et elo net genau ausgerechent – 15 % vun den Tankstellen hei am Land kënnen 24/24, 7/7 op sinn.

Dat jäizt no enger Ongerechtegkeet tëschent Tankstellebedreiwer, well et e pur hasard ass, ob een elo zu Käerjeng op der Haaptstrooss eng Tankstell huet oder ob een an der Lëtzebuerger Strooss zu Esch eng Tankstell huet, datt déi eng zoufälleg déi Nominatioun huet an déi aner net. Dat heescht, wann am Ursprung vun dësem Text de Wonsch war, eng Différence de traitement aus de Féiss ze raumen, da schafe mer hei eng nei, nämlech tëschent Tankstellebesëtzer ënner sech.

A bei der eigentlecher Differenz vum Traitement, wat d'Verfassungsgeriicht ervirgeruff huet, nämlech datt et verschidde Reegele gëtt fir Tankstellen, nämlech déi doten, déi de ganzen Dag kënnen op sinn, an e Bäcker, hu mer zwar de Problem verschoben, mir hunn en awer net geléist! Wat ass dann, wann e Bäcker elo kloer wëll a seet: „Ma ech wëll ëm 4.00 Auer opmaachen!“? Da géif déi selwecht Argumentatioun duerkommen, well déi selwecht Argumentatioun nach ëmmer eng Différence de traitement géif ausmaachen.

Duerfir mengen ech, Här President, mir hu kee Problem mat dësem Gesetz geléist. Mir hu vill neier geschafen. A mir als Lénk wäerten dat hei sécher net matdroen.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci vill-mools, Här Marc Baum. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Michel Wolter. Här Wolter, Dir hutt d'Wuert.

M. Michel Wolter (CSV) | Här President, ech soen Iech Merci fir d'Wuert, dat ech kréien. Dir Dammen

an Dir Hären, ech wëll ufänke mat engem Saz, wou ech mengem laangjärege Frënd, dem Marc Spautz, felicitéieren, datt en et fäerdegbruecht huet, zesumme mat e puer anere, déi e bësse méi am Hannergrond waren, dee Projet de loi, dee mer elo net hei stëmmen, mee dee mer virdu gestëmmt hunn, substanzuell an eng Richtung ze kréien, déi méi sozial gerecht ass, wéi dat an engem gewëssene Moment de Fall war.

An da kommen ech zu dësem Projet de loi. An ech muss e bëssen dat widderhuelen, wat elo de Kolleeg Baum gesot huet, fir dass ee versteet, ëm wat et mer hei geet. Et ass en Urteel vum Verfassungsgeriicht vun 2017. Dat Urteel, dat schwätzt iwwer eng Distorsion de concurrence. Et gëtt engem Bäcker Recht, deen dogéint geklot huet a seet eigentlech: „Setzt d'Leit allegueren op e Pied d'égalité!“

Dee Pied d'égalité, deen häss de kënnen schafen do-duerch, dass de d'Vente vu gewëssene Produiten am Laf vun der Zäit vum Dag openeen ugepasst häss. Maache mer dat an deem Projet de loi, dee mer hei hunn? Nee, mir maachen dat net. Dat heescht, dee Gesetzesprojet, dee mir hei stëmmen, dee setzt eigentlech d'Urteel vum Verfassungsgeriicht a mengen Aen net ëm, well nach ëmmer eng Distorsion wäert bliewen, wann ech e selwecht Produkt wëll verkafen, d'ailleurs ech mer nach d'Fro muss stellen, ob dat Produkt handgemaach ass oder ob et prefabriquiert ass, mee wa mer dat emol ewechloosen, dass dat selwechte Produkt eigentlech och an Zukunft nach, jee nodeem wou s de bass, zu aneren Zäite ka verkaf ginn.

Ech ginn e ganz einfacht Beispill. Ech hunn a menger Gemeng e Bäcker, deen heescht zoufällegerweis „De Käerjenger Bäcker“. E ganz originellen Numm huet e gesicht fir säi Geschäft. Deen d'äerf also no der Unhuelung vun dësem Projet de loi ab 5.00 Auer säi Produkt verkafen. An 300 Meeter méi wäit, op der selwechter Strooss, ass dann e Geschäft, dat heescht da „Cactus“ oder „Auchan“ oder wéi se allegueren heeschen, dat verkeeft dat selwecht Produkt, net handgemaach, a verkeeft et eigentlech an Zukunft ronderëm d'Auer. An do muss ech soen, dass mir e bëssen d'Veständnis feelt. Ech wier net ondankbar, wann ech eng Äntwert kéint dorobber kréien, wéi et méiglech ass, dass een dat esou mécht.

Ech verstinn, dass een op den Autobunnen, déi dofir do sinn, dass Leit, déi aus Italien an Norwege wëlle fueren oder aus England, ech weess net, an d'Tschechoslowakei – a, déi gëtt et net méi –, ...

(Hilarité)

... an d'Slowakei wëlle fueren ..., dass déi d'Méiglechkeet mussen hunn, um Trajet eigentlech déi Akeef kënnen ze maachen, ob dat elo Carburant ass oder ob dat aner Produkter sinn, déi noutwendeg sinn, datt se dat am groussen internationalen Trafick kënnen maachen. Dofir wëll ech soen, dass déi Proposition, wéi se initial war, meng Zoustëmmung absolutt fënn, fir et ze maachen.

An da kënn en Avis vum Staatsrot – dat ass elo schonn e puermol gesot ginn, dofir kann ech séier doriwwer erausgoen –, deen deent dann déi Notioun op déi E-Stroossen aus, Richtung eigentlech esou vill Stroosse weider. Domadder hunn ech als Buergermeeschter e Problem, well ech zoufällegerweis esou eng Strooss bei mir duerch d'Gemeng lafen hunn. A vun deene soi-disant 25 – ech weess net, ob et der 25 sinn – leien der eleng 4 um Territoire vu menger Gemeng, déi elo d'Recht kréien, par la loi, fir 24 Stonnen op 24 opze-hunn, mat där Konsequenz, déi ech virdu gesot hunn.

Mee dat schafft mir en anere Problem, Dir Dammen an Dir Hären, an do hätt ech gären, dass Der dee géift

gesinn a mer och hëllefen, eng Solutioun ze fannen an deenen nächste Méint. Well mir hunn nach sechs Méint Zäit, fir eng Solutioun ze fannen. Dat Gesetz, dat soll jo eréischt a sechs Méint a Kraaft trieden. Dat ass: Wéi ass et mat der Nuetsrou vun de Leit, déi do am Quartier wunnen, déi opgrond vun där Aart a Weis, wéi dat elo hei am legislative Prozess eebe gaangen ass ... Wat iwwregens näischt Neies ass. Ech berouegen déi Leit, déi elo ganz haart hei geschwat hunn. Ech sinn elo 40 Joer derbäi. Dat hei ass eppes, wat ech ganz gutt kennen, dass ënner gewëssenem Drock probéiert gëtt, seng legislativ Aarbecht ze maachen. Mee ech hu bei zwou vun deene véier Tankstelle Leit, déi an engem Quartier ronderëm wunnen.

An op den Tankstellen a menger Gemeng dierf een eigentlech, wa se esou eng Virriichtung hunn, tanken. De Mënsch muss jo – ech mengen, dat ass och e Prinzip – à tout moment kënnen tanken. Dat heescht, do kann ee seng Kaart erastichen an da kann een tanken. Mee d'Geschäft, wat ronderëm déi Tankstell eigentlech opgebaut ass, ass awer zou.

Elo gëtt mer gesot: „Eng Tankstell ouni Buttek ass net méi rentabel!“ Dat mag e Problem sinn. Mee eng Tankstell mat engem Buttek, wou de Buttek elo 24 Stonnen op 24 op ass a wou dann d'Leit um 2.00 Auer, um 3.00 Auer, um 4.00 Auer an der Nuecht bäifueren? An Dir wësst jo, a wat fir engem Zoustand dat an der Nuecht meeschtens geschitt.

(Hilarité)

Jo, mee géift Dir gären an enger Uertschaft ... A mir sinn net op der Autobunn! Géift Dir gären an enger Uertschaft wunnen, vis-à-vis vun esou engem Etablissement, wou elo an Zukunft 24 Stonnen op 24 de Buttek op ass? Ech soen Iech: Kee vun Iech alleguer wëllt an Zukunft esou wunnen! An ech wëll och net, dass meng Awunner aus menger Gemeng oder aus anere Gemengen, déi concernéiert sinn, an Zukunft mussen esou liewen.

An dofir géif ech de Minister froen – en huet dat elo véier- oder fënnefmol hei héieren –, ob e bereet ass, an engem konstruktive Gespréich an deenen nächste Méint, an engem Zäitraum, deen nach virun deem Delai ass, wou dat Gesetz a Kraaft soll trieden, fir deen heite spezifesch Problem eng Solutioun ze fannen, déi am Interêt ass vun de Leit, déi concernéiert sinn, an déi och am Interêt ass vun de Betriber.

Ech schlësse mat deem, wat ech am Ufank gesot hunn: Ech sinn der Meinung, dass Der eigentlech d'Urteil vum Verfassungsgericht vun 2017 net ëmsetzt, mee eigentlech perenniséiert duerch déi Aart a Weis, wéi Der et hei maacht. An et gëtt, den Här Baum huet et gesot, eng Rei Solutiounen, déi doranner géife bestoen, dass ee wuel d'Méiglechkeet vun Tanken opléisst, mee dass een awer d'Méiglechkeet vun deenen Öffnungszäite vum Geschäft nienendrun, déi hei gesot gi sinn – 5.00 Auer bis 21.00 Auer, 5.00 Auer bis 19.00 Auer während dem Weekend –, eigentlech esou reduzéiert, dass déi Leit, déi ronderëm wunnen, och nach iergendeng Liewensqualität kënnen behalen.

Ech soen Iech Merci.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Här Wolter.

D'Regierung huet d'Wuert, den Här Mëttelstandsmi-
nister Lex Delles. Här Delles, Dir hutt d'Wuert.

(Interruptions)

Prise de position du Gouvernement

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Merci villmools ... Ech

gesinn, hei ass e bëssen Opreegung. Merci villmools, Här President. Dir Dammen an Dir Hären ...

(Interruption)

Dat gleewen ech! Dat gleewen ech.

Merci villmools. Dir Dammen an Dir Hären, ech mengen, dass mer hei ganz laang diskutéiert hunn iwwer e Projet de loi, deen och schonn e ganz laange Rateschwanz huet, well ëmmer erëm driwwer diskutéiert gëtt, d'Öffnungszäiten, wéi mer domat ëmginn, wéi mer Léisunge fannen.

An eebe grad dowéinst hu mer gekuckt, eng Solutioun ze fannen, déi gläich ass fir jiddwereen, wou mer et fäerdegrëngen, op där enger Säit d'Öffnungszäiten esou de Realitéiten unzepassen, wéi dat méiglech ass, an op där anerer Säit awer och nach Derogatiounen virzugesinn.

An ee Reproche loosse ech hei wierklech net duerchgoen. An ech kommen nach eng Kéier méi am Detail drop. Dat ass déi Fro vum Sozialdialog. Well an deem heiten Text, contrairement zu all deenen Diskussiounen, déi virdru waren ... An ech war selwer an der Regierung virdru, wou mir, Här Engel, d'nämmlecht wéi och scho mat Ärem Virgänger, dem Här Kersch, iwwert deen Text hei geschwat hunn, fir Ouverturen ze maachen. An déi Méiglechkeet, déi elo an deem Text ass, ass virdru net ugeschwat ginn. Dat ass déi, dass mer allegueren déi Derogatiounen, déi haut de Minister aleatoirement accordéiert, an de Sozialdialog ginn.

Et ass net méi, wéi dat bis elo ëmmer war, wou och meng Virgänger an Är Parteipresidentin Derogatiounen ënnerschriwwen hunn, fir sonndes kënnen ze schaffen, Derogatiounen fir opzemaachen, Derogatiounen ënnerschriwwen hunn, fir d'Liewensmëttelhandwierk nom Urteel vum 2017 tëschent moies 4.00 Auer an owes 21.00 Auer kënnen opzehunn, dass net méi de Minister dat ënnerschreift, mee dass dat am Sozialdialog ausserhalb vum generelle Kader muss an den Entreprises diskutéiert ginn.

A genau dorëm geet et mer. Well hei sinn der jo ëmmer, déi soen: „Jo, mir musse weider op d'Diskussiounen agoen, fir méi Kollektivverträge kënnen ze maachen.“ Ma dat hei ass ee vun deenen Outilen! Hei gi mer wierklech de Moya fir d'Diskussiounen vum Derogéieren aus enger purement administrativer Tache eraus eriwuer an d'Hänn vun den Entreprises, zesumme mat de Salariéien. An eebe grad dat ass e ganz groussen Atout vun deem Text.

A wann ech awer – genausou wéi d'Diskussiounen vum Text vu virdru – ganz vill Reflexiounen hei héiere wéi: „Gehéiert de Commerce wierklech zum gesellschaftleche Liewen?“ Jo! Do si ganz vill Commerçanten hannendrun, do si ganz vill Liewen hannendrun, do si ganz vill Aarbechtsplazen hannendrun, do si ganz vill Léierplazen hannendrun. Jo, de Commerce huet e wichtege Stellwäert an eiser Gesellschaft. An ech stinn och ganz staark dozou.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Ech hu mat de Gewerkschaften diskutéiert, zweemol. An ech huelen hei d'Wierder vu mengem Kolleeg, dem Marc Spautz: Mir hunn et hei net fäerdegruecht, e Kompromëss ze fannen, mee mir hunn e Mëttelwee fonnt. An ech hu selwer diskutéiert, an ech kann Iech et och soen, ech hunn et och an der Kommissioun gesot: D'Patronat huet op där enger Säit eng komplett Liberaliséierung vun den Öffnungszäite gefrot. Op där anerer Säit hunn d'Gewerkschaften gesot: „A, nee, nee, et muss nach méi ageschränkt ginn!“ Do muss ee sech

iergendwou an der Mëtt fannen. A genau dee Mëttelwee hu mer gesicht.

A fir nach eng Kéier ze weisen, dass mer prett waren ze diskutéieren: Et war esou, dass mer dunn nach eng Kéier vun 22.00 Auer owes op 21.00 Auer no dem Sozialdialog iwwert de Summer erofgaange sinn. Dat heescht, och do hu mer nom Kompromëss nach eng Kéier nogeluecht, fir e Kompromëss ze fannen.

Wann ech da Saachen héiere wéi: „Et hätt missen an der Tripartitt diskutéiert ginn.“ Majo, et ass am Sozialdialog hei diskutéiert ginn. A just fir nach eng Kéier en Historique awer ze maachen: Verschidde Reproche loosse ech mer ganz gär gefalen. Dat ass och, mengen ech, e bëssen d'Diskussioun heibannen. Mee et gouf awer eng Rëtsch Tripartitten, wou net déi heite Majoritéit do war, mee eng aner Majoritéit, tëschent 2017 an 2023. Dann hätt een et jo och kënnen do diskutéieren, den Text vun den Öffnungszäiten, zesumme mat aneren Texter. Dat ass net gemaach ginn, well mer do aner Saachen an den Tripartitten haten. Mee trotzdeem, mengen ech, muss een awer richtig bleiwen.

An da muss ech awer op där anerer Säit och soen, dass ech e bëssen enttäuscht sinn, wann ech Poste gesi vun der LSAP, déi schreiwen: „Wëllt Dir um 22.00 Auer nach eng Jeans kafen? Oder um 21.30 Auer eng Tëlee kafen?“ Da muss ech soen: Entweder deen, deen dee Post gemaach huet, huet d'Gesetz net verstanen oder et ass Béiswëllegkeet. Ech ënnerstellen Iech wierklech keng Béiswëllegkeet. Well an deem Text hei gesi mer vir, dass d'Butteker kënnen bis 21.00 Auer op sinn, ausser am Sozialdialog mat engem Kollektivvertrag. Dat heescht, deen, deen dat geschriwwen huet, deen ass géint e Kollektivvertrag am Commerce! An dat wären, mengen ech jo awer wuel, nei Téin vun der LSAP.

Wann ech héieren: „Et hätt een et och kënnen anescht maachen!“ Natierlech hätt een et och kënnen anescht maachen! Dat ass richtig. Et hätt een et kënnen anescht maachen. Mee ganz konkret hunn ech et net héieren. Ech froen: Wat hätt Dir da proposéiert? Madamm Welfring, Dir hutt ganz léif gesot, Dir hätt méi Sozialdialog, Dir hätt méi hei an Dir hätt méi do gemaach. Mee konkret, wéi Der d'Öffnungszäiten ugepasst hätt, hutt Der awer och net gesot.

Well dee fundamentale Problem, an deen ass e bëssen elo hei mat dem Avis vum Staatsrot nach eng Kéier eragerutscht, dat ass déi Fro vun den Tankstelle gewiescht. Haut, am aktuellen Text, gëtt et eng Derogatioun fir Tankstellen, wa se eng Surface de vente vun 20 Meeterkaree engem manner hunn. Da si se „non visé par la loi“. Dat ass haut am Text. Dat heescht, dee Problem, wéi et sech a verschiddeenen Entréeën vun Dierfer oder op anere Stroosse verhält, ma deen ass haut schonn d'Realitéit. D'Exceptionioun, déi mer hei am Text hu fir d'Tankstellen op den Autobunnen, ma dat ass eng Exceptionioun, déi haut schonn esou am Text steet. Et war just e Revirement vum Staatsrot, wéi e gesot huet, e wëllt da gäre wéinst der Fro vun der Utilité publique do nach eng Kéier allegueren déi aner Stroosse mat eranhuelen.

(M. Claude Wiseler reprend la présidence.)

Ech verstinn dat, wat de Staatsrot seet. E seet: „Et gëtt Stroossen, déi sinn Utilité publique. Déi sinn iwwert déi zwee Gesetzter vun 1967 an 1975 gereegelt, Autobunnen an déi sougenannten E-Stroossen. Dofir huet déi als Definitioun, well d'Utilité publique ass do iwwerall d'nämmlecht!“ Dat ass genau dat doten, wat de Staatsrot seet. Mee et war net d'Demande vun der Majoritéit, fir dat esou dranzemaachen. Et war d'Demande vun der Majoritéit, fir d'Autobunnen dranze-
huelen. An dann eebe grad wéinst der Égalité devant

la loi seet de Staatsrot: „Et gëtt Stroossen, déi sinn eeben Utilité publique, an et gëtt Stroossen, déi sinn net Utilité publique. An do ass eng Grenz ze zéien.“

Fir op déi Fro vum Här Wolter anzegoen: Am éischten Text, wou ech awer och bei Iech an der Fraktioun war a wou mer driwwer diskutéiert hunn, war et eeben esou: Kommt, mir schreiwen och dran, dass d'Gemengen eng gewësse Kompetenz hunn, fir d'Éffnungszäite kënnen ze akzeptéieren, wa se ausserhalb vun den normalen Éffnungszäite sinn, an dass de Buergermeeschter och ka soen: „Hei nee, dat do ass bei mir am Zentrum vum Duerf!“ Well ech weess, dass hei jiddwereen och ëmmer iwwer seng Gemeng schwätzt. Ech war selwer Deputéierten a Buergermeeschter. Natierlech kucken ech ëmmer, ob néierens Mondorf géing stoen.

Hei ass et genau dat nämmlecht, wou ech mer gesot hunn: Majo, wann eng Derogatioun iwwer e Kollektivvertrag kéint gemaach ginn, da misst am Fong och nach eng Kéier de Buergermeeschter kënnen eng Derogatioun ginn, fir ze erlazen, dass dann och méi laang op ass wéi 22.00 Auer, eebe grad weinst dem Tapage nocturne, wou ech Iech vollkomme Recht ginn.

An d'Diskussiounen, déi ech awer och do mam Intérieur an och mam Här Gloden hat, waren eeben, dass den Tapage nocturne souwisou eng Méiglechkeet ass vun der Gemeng, fir hei eppes kënnen ze maachen, soudass een dat net muss extra maachen. Mee ech sinn awer ganz oppen, fir déi Diskussiounen nach eng Kéier mat anzegoen, an ech mengen, mir allegueren heibannen, well kee wëll, dass matzen an engem Wunquartier esou eng Strooss ass. Mee dat do waren d'Antworten, déi ech vum Léon Gloden als Innenminister zu deem Moment krut, deen och do iwwer iergendwellech Weeër eventuell mam Syvicol diskutéiert huet. Mee ech sinn awer ganz op, fir dat doten nach eng Kéier kënnen ze beschwätzen, well kee vun eis heibanne wëll dat do.

An nach eng Kéier, déi initial Iddi vun deem Text hei war – an ech sinn awer och berouegt, dass mer eis do allegueren eens sinn –: D'Tankstellen op den Autobunnen, déi musse 24 Stonnen op 24, 7 Deeg op 7 kënnen ophunn.

Et ass ugeschwat ginn, d'Police hätt hei manner Kloecheet. Ech verstu wierklech net firwat. Au contraire, d'Police huet hei vill méi Kloecheet, well virdu wousst d'Police net, ob déi eng Gemeng ugefrot huet, fir dierfe sonndes opzemaachen, an déi aner Gemeng net ugefrot huet. An et geet souguer nach méi wäit. Et gëtt Gemengen, do huet deen ee Quartier ugefrot, fir dierfe opzemaachen, an deen anere Quartier, deen dierf net sonndes opmaachen. An trotzdem hu mer d'Derogatiounen ginn. Ech weess net, ob d'Police ëmmer genau weess, wou d'Grenze vum Quartier sinn. Ech gleewen, dass se dat wëssen. Mee ech gleewen net, dass se eng ganz Lëscht haten a woussten, wéi eng Derogatiounen wou gi gi sinn. Well ech wëll nach eng Kéier just soen: Mir hunn hei e Gesetz, wat iwwer 80 % vun de Commercen zu Lëtzebuerg iwwer Derogatiounen d'Méiglechkeet ginn huet, anescht opzemaache wéi den Text. Elo huet d'Police hei e ganz klaren Text. Dat do ass de Cadre général, a fir de Rescht, doriwwer eraus, dann hues de e Kollektivvertrag. Dat heescht, et ass vill méi einfach, et hei kënnen ze kontrolléieren, wéi dat virdun de Fall war.

Nach eng Kéier just zu där Saach mat den Tankstellen oder anere Commercen. Hei ass et elo esou, dass mat engem Kollektivvertrag jiddweree mat Biens de première nécessité 24 Stonnen op 24, 7 Deeg op 7 kann opmaachen – mat engem Kollektivvertrag! Dat heescht, déi Fro, déi sech do hannendru stellt, ass

eebe grad: Wann ech wëll eng ganz Zäit laang opmaachen, da muss ech am Kollektivvertrag sinn. Mee, an dat ass déi Fro, grouss oder kleng? Ass et elo méi schwierig fir e Kleng wéi fir e Groussen?

Éischstens hate mer och Echäng mat der Luxembourg Confederation, déi natierlech souguer nach méi grouss Ouverturë gefrot huet. Mee ech verstinn et net richtig, wann da gesot gëtt: „Majo déi Kleng, déi hu souwisou vill méi Schwierigkeeten, iwwerhaapt e Kollektivvertrag kënnen ze maachen, an dofir hu se kompetitiv e Problem par rapport zu Groussen.“ Well automatesch seet ee jo domat: „Mir wäerten ni bei deene Klengen e Kollektivvertrag maachen. Haalt op, mat deene Klengen och wëlle Kollektivverträge ze maachen!“ An dat gesi mir als Regierung awer ganz anescht. Mir gesinn nämlech, dass e Kollektivvertrag och an engem klengen Betrib kann e ganz groussen Atout sinn an och kann hëllefen, fir de Betrib anescht kënnen ze reegelen.

A grad dofir fannen ech déi Fro wichteg: E Groussen huet jo e Kollektivvertrag, da kann dee méi opmaachen. An e Klengen huet kee Kollektivvertrag, dofir kann e manner opmaachen. Majo, vläicht seet dee Klengen: „Et ass interessant, an engem Kollektivvertrag ze sinn, well ech da ka méi opmaachen.“ An dann hu mer, esou wéi d'Direktiv et virgesäit, och méi Kollektivverträge iwwerall. An ech mengen, wann een dat awer wierklech seriö wëll diskutéieren, dann dierf een déi Reflexioun net vergiessen.

En tout cas verstinn ech, dass grouss Diskussiounen ronderëm verschiddenen Texten sinn. Ech hunn och nogelies, wat d'Diskussiounen bei deene verschiddenen Adaptatiounen vun deem Text waren. Do waren d'Diskussiounen net anescht. Mee ech sinn iwwerzeegt, dass mer hei méi e klere Kader hunn, méi en einfache Kader hunn, méi en ugepasstene Kader hunn, dee jiddwereengem entgéintkëent, wou mer souwuel op där enger Säit d'Salariëe stäerken, wéi awer op där anerer Säit och de Commerce ënnerstëtzen, fir dass deen och nach an Zukunft ka funktionéieren.

An ech wëll ophale mat de Wieder vum der Madamm Cahen: Denkt drun allegueren, bei Äre lokale Commerce akafen ze goen, dann hu mer es och nach an Zukunft, fir driwwer ze diskutéieren!

Merci villmools.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Minister. Här Minister, ech gesinn, datt nach eng Fro vun der Madamm Welfring do ass. Madamm Welfring.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | Just eng Fro. Dir hutt gesot: „konkreet Virschléi“. Ech mengen, et ass och elo virdu schonn e konkreete Virschlag hei komm. Vum Beispill déi Utilité publique, vun där jo geschwat ginn ass, firwat dann och d'Tankstelle ten op sinn. Déi geet jo haaptsächlech zréck op de Verkaf vum Spritt, dee soll gewäerleescht sinn. Dat heescht, wann een do géing eng Pist entwéckelen, wou ee seet: „De Shop muss jo net onbedéngt op sinn, wann ee kann tanken“, ass dat zum Beispill eng konkreet Pist, déi hei och schonn ugekleng ass. Ass déi Iech net konkreet genuch? Oder wéi soll ech dat verstoen?

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Ech verstinn dat, wat Der sot. Wa mer awer da soen, dass een op den Tankstellen an deem Artikel 2, wou déi verschidde Betriber stinn, déi net „visé par la loi“ sinn, wou dann och d'Tankstellen drasti mat hirem Shop, op der Aire de Berchem, Aire de Capellen oder op aneren Tankstelle just nach kéint de Bensinn verkafen an net méi e Bréitchen oder eng Tut Kamellen oder e Liter Cola,

kascht dat zu Lëtzebuerg Honnerten Aarbechtsplazen. An dat, mengen ech, wier net richtig. Ech verstinn d'Reflexioun, mee ech mengen, dass et net richtig wier, wann elo alleguer déi Butteker missten zoumaachen, well mer domadder Chômage provozéieren.

M. Claude Wiseler, Président | Nach eng Fro vum Här Engel.

M. Georges Engel (LSAP) | Jo, merci, Här President. Merci, Här Minister, fir déi Explikatiounen. Ech hunn et elo vläicht net richtig matkritt, dofir froen ech et léiwer nach eng Kéier no. Mir sollen elo de Projet stëmmen an dann an deenen nächste sechs Méint géingt Der kucken, fir eng Léisung ze fannen zu deene Froen vun den Tankstellen. Oder hunn ech dat elo komplett falsch verstanen? Well ech hunn nämlech nach net ...

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Dat hutt Der falsch verstanen.

M. Georges Engel (LSAP) | Dann hunn ech et ganz falsch verstanen. Ok. Da kënt Der et vläicht nach eng Kéier erklären, well ech hunn et net verstanen. Ech weess net, ob heibanne jiddwereen et verstanen huet, mee dann erkläert mir et nach eng Kéier.

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | D'Fro vum Här Wolter, esou wéi ech se verstanen hunn, war déi Fro: Wéi kann eng Gemeng op den Tapage nocturne reagéieren, wann eng Tankstell an engem Quartier ass? An do hunn ech mech engagéiert, dass mer dat mam Innenminister ganz gären nach eng Kéier kënne kucken.

(Interruption)

Kucken oder eppes maachen.

(Interruption)

Majo, ech setze mech elo net heihinner an ech schreiwen elo hei en Text um Riednerpult. Ech mengen, dass een eebe grad déi Ängshten ...

(Interruption)

Gelif?

(Interruption)

Dat wier performant, mee ech si Schoulmeeschter an net Jurist.

Ech mengen, dass eebe grad déi Fro vum Urteel vun 2017 déi ass, dass d'Gläichbehandlung virum Gesetz muss kënne gëllen. D'Derogatiounen sinn hei ganz kloer, wéi se sinn. An dat ass och den Avis vum Staatsrot, deen e gemaach huet wéinst der Utilité publique.

M. Claude Wiseler, Président | Sou, merci. Ech hunn nach zwou Wuertmeldungen, den Här Goergen an den Här Cruchten.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci. Also, mat Ärer leschter Erklärung, wann Der jo elo sot, herno kënnen d'Gemengen eppes decidéieren, ...

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Dat ass jo haut schonn. Dat ass haut schonn.

M. Marc Goergen (Piraten) | ... gitt Der jo elo eigentlech erëm Marche arrièr zu deem, wou Der gesot hutt, dass een dee Fléckenteppech net méi wëll. Dat heescht, Är Erklärung huet et jo eigentlech elo nach méi schlémm gemaach, well d'Gesetz kënnt jo haut, fir dass de Fléckenteppech net méi soll do sinn.

Wann herno d'Gemenge kënnen decidéieren, wéi et mat deenen Tankstelle soll goen, hu mer jo nach méi e grouse Problem. Also wäerten d'Gemenge keng Méiglechkeet kréien an et wäert national gereegelt

sinn. An zum Beispill bei eis do ennen am Eck wäerte se einfach 24/24 op sinn. An dat huet näischt mat engem klengen Commerce ze sinn. Dat ass Exxon-Mobil, dat ass BP, dat si Risekonzerner, déi do wäerte schaffen. Dat huet näischt mat engem lokale Commerce ze sinn.

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Also éischtens emol, just fir awer hei eng Kéier ganz kloer ze erklären, wat Tankstelle sinn: Och wann op enger Tankstell „Shell“ dropsteet, gehéiert déi net direkt zum Shell-Konzern, mee huet op där anerer Säit heiansdo e ganz klengen Betrieb hannendrun, eng eegen Entreprise, déi ënnert der Enseigne „Shell“ de Bensinn verkeeft.

Zweetens, just déi Fro, déi sech hei stellt, dat sinn déi Tankstellen am Artikel 2, déi Fro vun deenen, déi „non visé par la loi“ sinn. Dat heescht, déi sinn exclu vum Champ d'application. Dat heescht net, dass déi dierfe maachen, wat se wëllen, wéi se wëllen, net vum Tapage nocturne a vu guer näischt dovunner beträff sinn. Si si just net vun dësem Gesetz vun den Öffnungszäite beträff. Dat ass den Artikel 2.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Minister. Här Cruchten.

M. Yves Cruchten (LSAP) | Jo, ech stelle fest, dass de Minister Versteesdemech weist fir dat, wat den Här Wolter virdru gesot huet. An dat ass eng Problematik. Den Här Wolter huet och do net nëmme fir seng Gemeng geschwat, ...

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | ... mee och fir Är.

(Hilarité)

M. Yves Cruchten (LSAP) | ... mee fir ganz vill Gemengen hei am Land.

Jo, jo. Et deet mer leed, ech laachen elo net mat, well de Sujet ass mer awer e bëssen eescht.

An ech hat eigentlech gehofft, dass Der eng Ouverture géift maachen, fir wierklech do de Problem richtig unzepakken. Ech spieren déi awer elo net, well Dir hutt elo gesot, Dir géift da kucke mat dem Här Gloden zesummen, ob mer via den Tapage nocturne eppes kéinte maachen. Also, souwäit ech weess, kënnen d'Gemenge Reglementer huelen. D'Gemenge kënnen e Polizeireglement huelen, an do kënnen mir och ganz vill Saachen draschreien. Mee an der Hierarchie vun de Gesetzter hei zu Lëtzebuerg wäert dat dote Gesetz d'Polizeireglement vun der Gemeng priméieren.

A bei all deem, Här Minister, bei allem gudde Wëllen, deen ech och hei wëll weisen, alles, wat Der eis elo gesot hutt, bestäerkt mech an der Iwwerzeugung, dass mer dat Gesetz haut net sollte stëmmen, mee dass mer et nach eng Kéier sollten an d'Kommissionen huelen an déi dote Fro en long et en large eng Kéier diskutéieren. Dir hutt et jo selwer gesot: Et gétt keng Urgence. Dat Gesetz soll érischt a sechs Méint a Kraaft trieden. Ech mengen, kommt, mir huelen eis déi néideg Zäit, fir déi Froen hei ze klären, an da kënnen mer dat Gesetz nach ëmmer ugangs des Joers, wa mer dann allegueren e Konsens op där doter Fro fonnt hunn, stëmmen! An ech mengen, dat géif der Saach guttduen an iwwerhaapt.

Une voix | Eng gutt Approche!

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Fir mech ass dat heite ganz kloer. An déi Fro, déi sech hei stellt, dat ass déi vum „non visé“, soudass dat dote guer net an dee Champ d'application fält, soudass déi Fro do sech esou net stellt an dass et dofir, mengen ech, ganz einfach ass, do ze klären.

Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Minister. Domat wär dann d'Diskussion zu dësem Projet de loi ofgeschloss.

A mir géingen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8472 kommen. Den Text steet am Document parlementaire 8472¹³.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8472 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt elo un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. An de Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: 34 Jo-Stëmmen, 20 Nee-Stëmmen, 5 Abstentionen. Dëse Projet de loi ass also ugehall mat 34 Jo-Stëmmen géint 20 Nee-Stëmmen bei 5 Abstentionen.

Ont voté oui : Mmes Diane Aehm, Nancy Arendt, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt (par M. Gusty Graas), Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer et M. Gérard Schockmel.

Ont voté non : M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Se sont abstenus : MM. Dan Hardy, Fred Keup, Michel Lemaire, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

Motion 1

An dann huet den Här Baum nach eng Motioun deposéiert zu dësem Sujet. Här Baum, wëllt Dir elo driwwer schwätzen? Duerno. Wie wëllt zu dëser Motioun Stellung huelen? D'Madamm Hartmann, d'Madamm Welfring, den Här Lemaire. Madamm Hartmann, fänkt Dir un, wannechgelift.

Mme Carole Hartmann (DP), rapportrice | Jo, villmools merci, Här President. Merci och dem Här Baum fir déi Motioun, déi eng Evaluatioun freet vun dem Gesetz, wat dann och eng Kéier elo en vigueur kënn. Mir sinn der Meenung, dass een deem Gesetz hei elo soll Zäit ginn, fir effektiv dann en vigueur ze kommen, an dass mer da fir d'éischt mol eng Kéier sollte kucken, ob mer an der Praxis feststellen, ob sech hei elo effektiv de facto eppes ännert un den Öffnungszäiten, déi et aktuell gétt, an dass een dann, le moment venu, nach eng Kéier sollt driwwer diskutéieren, ob dann eng Evaluatioun elo néideg wär. Aktuell géif ech menger Fraktioun proposéieren, dës Motioun ofzeleenen.

M. Claude Wiseler, Président | Madamm Welfring.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | Jo, merci fir d'Wuert. Ech verstinn elo net ganz déi doten Interventioun, well et gétt jo hei virgeschloen, bis den 30. Juni

2027 ze waarden. Do ass jo dann awer e bëssen Zäit, fir dat heiten ze bewäerten.

Ech erënneren drun, dass Lëtzebuerg eng Bewäertung krut vun der OECD, de leschte Summer am Juli, mengen ech, wou drasteet, dass méi systematesch viru Gesetzter soll bewäert ginn, wat den Effekt oder den erwaarten Effekt dovun ass, an och duerno soll systematesch gekuckt ginn, wat d'Bewäertung ass. Dat ass elo net iergende Clibbchen, deen dat seet, dat ass ëmmerhin déi Organisatioun, déi och fir d'wirtschaftlech Entwécklung méi international zoustänneg ass. An ech fannen, dat heite wär eng ganz logesch Suite dovunner.

An ech erënneren nach eng Kéier un déi Motioun, déi virun engem Joer vun eis virgeluecht gouf, déi och refuséiert gouf, wou mer dat wollten anticipéiert feststellen. Hei ass elo, mengen ech, absolutt de Minimum, dass een, wann et engem eppes wäert ass, dat doten eng Kéier suivéiert a kuckt: Wat sinn d'Effekter dovun a wat muss vläicht gemaach gi fir nozebesseren. Dass Nobesserungsbedarf ass, dat hu mer jo haut gemeinsam festgestallt.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Welfring. Här Lemaire.

M. Michel Lemaire (ADR) | Merci, Här President. Ech hunn a menger Ried gesot, dass nach vill oppe Froen an deem Dossier sinn: Impakt vun den Öffnungszäiten op d'Wuelbefannen, Aarbechtsklima et cetera, et cetera. Déi heite Motioun fuerdert genee dat an ass eis dofir ganz sympathesch. A mir droe se mat. Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Lemaire. Elo ass d'Wuert fir den Här Engel. Duerno d'Madamm Weydert dann an den Här Clement. Här Engel.

M. Georges Engel (LSAP) | Merci, Här President. Dat heite wär eng gutt Geleeënheet, fir e bësse méi faktesbaséiert Decisiounen ze huelen oder weinstens ze kucken, ob déi Decisiounen, déi ee geholl huet, déi richtig Decisiounen waren. Déi heite Motioun geet absolutt an déi richteg Richtung. An ech wär frou, wann d'Majoritéit sech weinstens bei där heiter Motioun kéint e Ruck ginn an e bësse méi wäit géng kucken, fir hir Decisiounen dann awer kënnen ze evaluéieren. Dat wär gutt fir si an dat wär gutt fir d'Parlament. Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Engel. Madamm Weydert.

Mme Stéphanie Weydert (CSV) | Jo, villmools merci, Här President. Bon, ech mengen, dat Gesetz, dat trëtt emol érischt a sechs Méint a Kraaft. Mir mussen deem einfach emol eng Chance ginn, fir dann och seng Friichten ze droen. An dofir deelen ech och d'Analys vun der Madamm Hartmann, dass mer dat elo einfach mol sollen a Kraaft triede loossen a kucken, wat geschitt. Voilà, dat war et vu menger Säit. Dofir roden ech menger Fraktioun, dës Motioun net matzedroen.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Weydert. Här Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Jo, merci, Här President. Am Contraire zu menger honorabeler Bänknopesch sinn ech guer net iwwerrascht, dass hei keng Flexibilitéit gewise gétt, fir dat ze evaluéieren, well et kéint jo eppes erauskommen, wat engem net gefält.

(Brouhaha)

Well dat ass dat, wat d'Oppositioun jo elo grad an hire Rieden duergeluecht huet. Net nëmme, datt et oppe Froe gétt. Dat huet de Minister jo souguer zouginn, datt et déi oppe Froe gétt, wou nach Léisunge musse fonnt ginn. Nee, et sinn och einfach Froen

iwwert d'Wuebfanne vun de Leit, vun deene Betrafenen, vun deene Leit, déi an deem Secteur schaffen, déi hei ewechgewëscht ginn.

An ech hunn et virdru gesot: D'Argument „Mir maachen eppes fir de Commerce, da maache mer automatesch eppes fir d'Leit am Commerce“, ech mengen, dat ass eng verkierzten Duerstellung. Wann een eppes fir de Commerce mécht, mécht een net automatesch eppes fir d'Leit am Commerce. An dat wär hei wichteg gewiescht, datt mer eppes fir d'Leit gemaach hätten. An dofir wär et och wichteg gewiescht, datt mer den Impakt dovunner evaluéieren.

An ech sinn dann awer e bëssen erstaunt, an da sinn ech dann awer erëm bei menger honorabler Bänknepesch. Wou ech e bëssen erstaunt sinn, ass, datt de Finanzminister, wann en eng Mesür aféiert, e steierleche Bonus, dee virun allem groussen Investisseuren zeguttkënn, bereet ass ze soen: Kommt, mir evaluéieren dat an Zukunft, fir ze kucken: Wat ass den Impakt ass? Wëlle mer dat nach? Brauche mer dat nach? Huet et seng Ziler erreecht? An hei bei eppes, wat vill méi Leit betrëfft, wat Dausende vun Employéen an deem Secteur betrëfft, do seet d'Regierung: „Nee, dat ass eis egal!“, an d'Majoritéitsparteien dackele schéi brav do hannendrunner a soen: „Et ass eis egal, wat fir en Impakt dat heite Gesetz huet. Mir wëllen et net evaluéieren!“

(Brouhaha)

Well wann een et wëilt evaluéieren, kéint een et maachen. Dat heite géif eis e ganz Joer Evaluationszäitraum ginn an duerno nach eng Kéier sechs Méint, fir dat Ganz op Pabeier ze bréngen. Ech mengen, datt dat méiglech ass, wann een et da wëilt maachen. Ech stelle fest: D'Majoritéitsparteie wëllen net wëssen, ob dat hei negativ Konsequenzen huet. Dann ass et vläicht och moies méi einfach, sech an de Spigel ze kucken.

(Brouhaha)

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Clement. Ech gesi keng weider Wuertmeldung. Da kritt den Auteur vun der Motioun d'Wuert. Här Baum.

M. Marc Baum (déi Lénk) | Jo, merci, Här President. Erstaunen oder net Erstaunen, wat mech erstaunt, ass zumindest d'Argumentatioun. D'Madamm Hartmann seet: „Jo, mir musse fir d'éischt kucken, ob sech eppes ännert, a wa sech eppes ännert, da kann een et jo eréischt evaluéieren.“ Ech géif soen: Wa mer näischt evaluéieren, kënne mer iwwerhaapt net erausfannen, ob sech eppes geännert huet.

(Hilarité)

Also esou géif ech methodologesch virgoen. Duerfir hu mir och déi Motioun hei proposéiert. Déi viséiert d'ailleurs net nëmme dat heite Gesetz, mee och dat Gesetz virdrun. Dat heescht, et gëtt souwuel gefrot, den Impakt, wat d'Sonnesaarbecht betrëfft, ze kucken, wéi och den Impakt vun der Erweiterung vun den Öffnungszäite op d'Salariéen.

Wann et elo wierklech um Datum géif hänken, wier ech och nach bereet ze soen: Ma et ass net den 30. Juni 2027, et ass den 31. Dezember. Sou. Mee ech mengen, dat Entscheedend wier, datt et de Wëlle gëtt, an engem Dossier, wou bis elo ëmmer nëmme aus der huerer Panz eraus diskutéiert ginn ass, wou gesot ginn ass: „Jo, d'Leit wëllen dat an hei an dëst an dat“, datt mer mol erëm zeréckkommen a kucken: Wat ass de wierklechen Impakt a wat ass dat, wat d'Leit wierklech wëllen? Dat ass d'Intentioun vun dëser Motioun. An ech géif mech wierklech freeën, wann Der se géift matdroen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Baum. Domat wär dann d'Diskussioun zu dëser Motioun Nummer 1 ofgeschloss.

An ech géing d'Motioun zum Vott stellen.

Vote sur la motion 1

De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. An de Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: Jo: 26, Neen: 33, Abstentoun: keng. Dës Motioun ass also mat 33 Nee-Stëmme géint 26 Jo-Stëmme bei kenger Abstentoun ofgeleent.

Résultat définitif après redressement : la motion 1 est rejetée par 25 voix pour et 34 voix contre.

Ont voté oui : M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

MM. Dan Hardy, Fred Keup, Michel Lemaire, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Gales, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt (par M. André Bauler), Gusti Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer et M. Gérard Schockmel.

5. 8479 – Projet de loi portant modification du Code du travail en vue de l'introduction du principe de demande d'octroi d'indemnité de chômage complet en ligne

Da komme mer zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, an dat ass de Projet de loi 8479 iwwert d'Aféierung vun enger Onlineufro vum Chômage. D'Riedezäit ass hei nom Basismodell festgeluecht. Dir kennt dee Modell. Et hu sech schonn ageschriwwen: d'Madamm Stéphanie Weydert, d'Madamm Carole Hartmann, den Här Claude Haagen, den Här Michel Lemaire, d'Madamm Djuna Bernard, den Här Sven Clement an den Här Marc Baum. An d'Wuert huet elo d'Rapportrice, d'Madamm Stéphanie Weydert. Madamm Weydert.

Rapport de la Commission du Travail

Mme Stéphanie Weydert (CSV), rapportrice | Merci, Här President. Kolleeginnen a Kolleegen, de Gesetzesprojet 8479, deen ech Iech haut virstellen, betrëfft d'Digitaliséierung vun de Prozeduren am Zesammenhang mat den Indemnitéite vun der ADEM, souwuel fir d'Salarié wéi och fir d'Indépendanten.

De Projet füügt sech an d'Moderniséierungsstrategie vun der ADEM an, déi op enger konsequenter Digitaliséierung an enger Optimiséierung vun den interne Prozeduren baséiert. Eent vun de Kärziler ass et, d'Demarché fir d'Aarbechtssichend ze vereinfachen an ze beschleunegen, andeems d'Chômagédemanden,

d'Demandé fir d'Weiderféierung vun der Indemnitéit souwéi d'Akommesdeklaratiounen iwwer geséichert digital Plattformen ofgewéckelt ginn. Iwwer MyGuichet a MyADEM kënnen déi Concernéiert hir Demanden online arechen, Dokumenter sécher iwwerdroen, de Status vun hirem Dossier an Echtzäit consultéieren an direkt mat der Agence kommunizéieren, dat mat Hëllef vu staarken Authentifikationsmëttelen. De Projet bezweckt gläichzäiteg, d'Delaie fir d'Traitement an d'Ausbezuung vun den Indemnitéiten ze verkierzen an d'Kontroll vun hirer korrekter Ëmsetzung ze stäerken.

Am Joer 2024 huet d'ADEM am Duerchschnitt ronn 1540 Demanden de Mount traitéiert, wat d'Dimensioun vun der administrativer Charge an d'Erausforderung dovun ënnersträicht, mat där d'Agence am Alldag konfrontéiert ass. Op laang Siicht soll dës Digitaliséierung och zu méi Transparenz am Suivi vun den Dossiere bäidroen an eng direkt a sécher Kommunikatioun tëscht den Aarbechtssichenden an der ADEM erméiglechen.

Op prozeduralem Plang ass de Gesetzesprojet de 16. Januar dëst Joer vum Aarbechtsminister an der Chamber deposéiert ginn an e gouf de 6. Februar an d'Aarbechtskommissioun verwisen. An der Reunioun vum 2. Juli 2025 sinn ech als Rapportrice designéiert ginn. An der selwechter Sitzung krute mer de Projet presentéiert an d'Kommissioun huet d'Avis vum Staatsrot an de Chambres professionnelles zur Kenntnis geholl.

An der Kommissioun gouf iwwert den exklusiv digitale Wee diskutéiert, deen hei initial virgesi war, an iwwert d'Fro, wéi dës fir Mënschen ouni déi néideg technesch Mëttelen oder Kompetenze funktionéiere kann, fir Demanden ausschliisslech online anzeerechen.

A genee mat dëser Problematik huet sech de Staatsrot a sengem Avis vum 3. Juni 2025 beschäftegt. Déi héich Kierperschaft huet nämlech eng Opposition formelle formuléiert, well de Projet fir eng exklusiv digital Aféierung vun de Chômagédemanden de Prinzip vum der Gläichbehandlung géif verletzen. De Staatsrot huet dorop higewisen, datt Mënschen ouni digitalen Zougang an ouni informatesch Kenntniser net dierfen ausgeschloss ginn, an huet gefuerdert, dës Garantien explizit am Gesetz ze verankeren.

Doropshin huet d'Aarbechtskommissioun de 16. Juli eng Rei parlamentaresch Amendementer ugehol, déi virun allem drop ofzilen, d'Observatioun vum Staatsrot opzegräifen. Dës Amendementer garantéieren, datt d'Aarbechtssichend ouni digital Moyenen an ouni déi néideg digital Kompetenz gratis d'Material an d'Assistenz vu Persounen vun der ADEM notze kënnen an hir Demandé souwéi hir Deklaratiounen op Pabeier ënnerschreiw kënnen. Dës Garantie gëllt net just fir Salariéen, mee och fir Indépendanten.

No der Adoptioun vun dësen parlamentareschen Amendementer huet de Staatsrot a sengem Avis complémentaire vum 7. Oktober seng formell Oppositionen opgehuewen, well mer eeben déi virgenannte Garantie bäigefüügt hunn. De Staatsrot huet an deem Kontext och recommandéiert, d'Demande fir d'Weiderféierung vun der Indemnitéit souwéi och d'Revenudeklaratiounen mat am Gesetz opzehuelen an och ënnert deem selwechte Prozedere ofzewéckelen.

Weider Amendementer vum 22. Oktober hunn dunn d'Obligatioun fir den digitale Wee präziséiert, andeems kloer festgehalen gëtt, datt d'Demarché bei der ADEM, dorënner d'Indemnitéitsdemanden, d'Demandé fir d'Weiderféierung, awer och d'Revenudeklaratiounen, iwwert déi geséichert staatlech Plattform anzereeche sinn, fir all restriktiv Interpretatioun vum Gesetz ze